

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM
VAZIRLIGI**

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

“KELISHILGAN”

Oliy va o‘rta maxsus
ta‘lim vazirligi:

“ ” 2021 yil

“TASDIQLAYMAN”

Samarqand davlat universiteti
rektori:
prof. R.I. Xalmuradov

2021 yil

**5A120302 - TARIX (YO‘NALISHLAR VA FAOLIYAT TURI BO‘YICHA)
MAGISTRATURA MUTAXASSISLIGIGA
KIRISH SINOVLARI UCHUN
MAXSUS FANLARDAN**

DASTUR VA BAHOLASH MEZONI

Samarqand - 2021

Annotatsiya

Dastur 5A120302 - Tarix (yoʻnalishlar va faoliyat turi boʻyicha), magistratura mutaxassisligiga kiruvchilar uchun 5120300-Tarix (jahon mamlakatlari boʻyicha) taʼlim yoʻnalishining 2017-2018 oʻquv yilida tasdiqlangan oʻquv rejasidagi asosiy fanlar asosida tuzilgan.

Tuzuvchilar:

Ergashev B.E.	SamDU «Tarixshunoslik va manbashunoslik» kafedrası dotsenti, tarix fanlari doktori.
Gʻafforov Sh.S.	SamDU “Oʻzbekiston tarixi” kafedrası professori, tarix fanlari doktori.
Gʻoyibov B.S.	SamDU “Oʻzbekiston tarixi” kafedrası dotsenti, tarix fanlari doktori
Normurodova G.B.	SamDU “Oʻzbekiston tarixi” kafedrası dotsenti, tarix fanlari doktori.
Raxmatullaev M.R.	SamDU “Jahon tarixi” kafedrası dotsenti, tarix fanlari nomzodi.
Xashimova M.M.	SamDU “Jahon tarixi” kafedrası dotsenti, tarix fanlari nomzodi.
T.Maxmudov	SamDU «Tarixshunoslik va manbashunoslik» kafedrası katta oʻqituvchisi.

Dastur Tarix fakultetining 2021 yil 28 iyundagi 10-sonli kengash yig'ilishida, Universitet kengashining 2021 yil 30 iyundagi 11-son yig'ilishida muhokama etilgan va tavsiya etilgan.

KIRISH

5120300 – Tarix (mamlakatlari va yo'nalishlar bo'yicha) bakalvriat ta'lim yo'nalishi-fan va gumanitar yo'nalish bo'lib, u Tarix, xususan O'zbekiston tarixi, Jaxon tarixi, Tarixshunoslik va manbashunoslik sohasiga tegishli fanlarni o'rganish, amaliy faoliyatlarda mutahkamlash va undan oqilona foydalanishga, soha istiqbolini belgilashga, kasbiy ko'nikma, fanga oid tadqiqotlar usullari, metodlari va uslublarning majmuasini qamrab oladi.

Ta'lim yo'nalishi negizidagi mutaxassisliklarning vazifasi - talabalar bilimlarini chuqurlashtirish va O'rta Osiyo hududida ilk va o'rta asrlarda o'zbek davlatchiligi, uning shakllanish tarixi, sulolalar, savdo va hunarmandchilik, tashqi siyosat, Rossiya imperiyasi va sovet mustamlaka siyosati davrida O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy-madaniy, siyosiy tarixi, shuni-ngdek O'zbekistonning mustaqillikni qo'lga kiritishi, iqtisodiy islohatlar va uning ijtimoiy yo'nalishlari ma'naviy yangilanishlarni bilmoq Vatan tarixini chuqur bilishga, umuminsoniy qadriyatlarni anglab yetishga ko'maklashadi. O'zbek davlatchiligi tarixi, ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy rivojlanish, hamda mustaqil O'zbekiston taraqqiyoti bo'yicha chuqur bilimlarga ega bo'lish talabalarning dunyoqarashini kengaytirish yo'lidagi eng samarali vosita sifatida ahamiyatlidir. Qolaversa, mamlakatimiz hamkorlik qilayotgan davlatlarning rivojlanish darajasini, xalqlarning mentaliteti, urf-odatlarini, madaniyatini tushunib yetish uchun ham ushbu dasturning ahamiyati katta.

Shuningdek, Mamlakatimizning jahon hamjamiyatiga har tomonlama integratsiyasini chuqurlashtirish kabi dolzarb masalani horijiy mamlaqatlarning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy taraqqiyotini tarixiy nuqtai nazardan o'rganmasdan hal etib bo'lmaydi. Jahon tarixini va jumladan Qadimgi sharq tarixi, (Qadimgi Misr, Messopotamiya, Kichik Osiyo, Hindiston, Xitoy), Qadimgi Yunon-Rim tarixi, O'rta asrlar, Yangi tarix (Osiyo va Afrika, Yevropa va Amerika mamlakatlari yangi davrda), Eng yangi tarix rivojlanishini mukammal darajada bilmoq insoniyat sivilizatsiyasining yutuqlaridan va tajribasidan to'la bahramand qiladi, umuminsoniy qadriyatlarni anglab yetishga ko'maklashadi va dunyo miqyosida mavjud bo'lgan muammolarning tarixiy ildizlarini izlab topishga imkoniyat yaratadi. Dunyo mamlaqatlarining tarixiy taraqqiyoti bo'yicha chuqur bilimlarga ega bo'lish talabalarning dunyoqarashini kengaytirish yo'lidagi eng samarali vosita sifatida ahamiyatlidir. Qolaversa, mamlakatimiz hamkorlik qilayotgan davlatlarning rivojlanish darajasini, xalqlarning mentaliteti, urf-odatlarini, madaniyatini tushunib yetish uchun ham ushbu dasturning ahamiyati katta.

Tarixshunoslik, manbashunoslik va tarixiy tadqiqotlar usullari (Osiyo va Yevropa mamlakatlari bo'yicha) fani bo'yicha magistraturaga kirish sinovi uchun mo'ljallangan bo'lib, unda qo'yilgan masalalar ta'limning oldingi bosqichlarida mazkur mutaxassislikka doir o'qitilgan fanlarning o'quv dasturlariga asoslangan.

Dasturda, tarixiy manbashunoslikning maqsad vazifalari, tadqiqot usulari, O'rta Osiyo va O'zbekiston tarixini yoritib beruvchi qadimgi davrdan hozirgi kungacha bo'lgan tarixiy manbalarning o'rganilishi, Tarix fanining vujudga kelishi va o'tmishni o'rganishdagi dastlabki malakalar hamda tarixni o'rganishda asos bo'luvchi manbalar haqida tushuncha beradi. Shu qatorda, Tarixiy manbalar va tarixiy xujjatlar bilan ishlash, tarixning boshqa fanlar bilan o'zaro munosabatlari- ijtimoiy va gumanitar fan davriy jarayoni haqida, arab, fors, tilidagi qo'lyozmalar, manbalar va ularning tarix fanining rivojlanishidagi o'rni masalarini o'z ichga olgan. Shuningdek, tarixshunoslikning dolzarb muammolari: nazariy-metodologik masalalarni ishlab chiqish, tarixshunoslik fani rivojlanishi muammolari, XX asr boshlarida tarix fani rivojining ijtimoiy-siyosiy va ijtimoiy- madaniy shart-sharoitlari, maxsus va yordamchi tarix fanlarining rivojlanishi hamda O'zbekistonda tarixshunoslik tadqiqotlari rivojlanishining asosiy tamoyillari kabi masalalar qamrab olingan.

5A120302 - Tarix (yo'nalishlar va faoliyat turi bo'yicha) bakalavriat ta'lim yo'nalishi magistratura mutaxassisligiga kiruvchi talabalar uchun ta'lim yo'nalishi o'quv rejasiga asosan ixtisoslik fanlari bo'yicha: O'zbekiston tarixi, Jaxon tarixi, Manbashunoslik, Tarixshunoslik fanlaridan test savollari shakllantirilgan. Bu fanlar o'z negizida qamrab olingan ma'lumotlar quyida batafsil keltirilgan.

“O‘ZBEKISTON TARIXI” fani bo‘yicha

O'zbekiston tarixining fan sifatidagi o'rni. Uning predmeti va o'rganish ob'ekti. O'zbekiston tarixini o'rganishning metodologik tamoyillari, uning jahon tarixi bilan bog'liqligi. Tarixni o'rganishda insonparvarlik, vatanparvarlik, milliy istiqlol g'oyasiga asoslanish tamoyillari. I.A.Karimovning «Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q» asarida hozirgi kunda O'zbekiston tarixining yechilishi zarur bo'lgan muammolarining ko'tarilishi. O'zbekiston tarixini davrlashtirish, uni o'rganishda moddiy va yozma manbalarning o'rni va ahamiyati. O'zbekiston umumjahon sivilizatsiyasi o'choqlaridan biri. O'zbekiston tarixining har tomonlama yetuk, milliy istiqlol g'oyasi bilan ko'rollangan insonlarni tarbiyalashdagi ahamiyati. Insoniyatning dastlabki ajdodlari, ularning makonlari. Odamzod paydo bo'lishi masalasining fanda o'rganilishi. Eng qadimgi odamlarning turmush tarzi, mashg'ulotlari. Ibtidoiy jamiyatning davrlari. Paleolit davri va uning o'zlashtirilishi. Urug'chilik jamoasi - ona urug'i jamoasining shakllanishi va uning taraqqiyoti. Mezolit davri makonlari. O'q yoyning ixtiro qilinishi. Neolit davri yodgorliklari. Mehnatning dastlabki yirik taqsimoti, chorvachilik va dehqonchilikning shakllanishi. Neolit davrida hunarmandchilik sohalarining rivojlanishi. Eneolit davri. Sarazm va Zamonbobo madaniyati. Bronza davrining xususiyatlari va asosiy yodgorliklari. Bronza davrida hozirgi O'zbekiston

hududlarida o'troq dehqonchilik va ixtisoslashgan hunarmandchilik. Patriarxal va ota urug'i munosabatlarining yuzaga kelishi. Ibtidoiy tasviriy san'atning paydo bo'lishi.

Davlatchilik tushunchasi. Jahonda ilk davlatlar paydo bo'lishining asosiy omillari. «Avesto» kitobida qadimiy davlatchilik tariximizga oid ma'lumotlar. O'lkamiz hududlarida dastlabki shaharsozlik madaniyatining shakllanishi. Qadimgi Baqtriya, uning o'zbek davlatchiligining shakllantirishdagi o'rni. Qadimgi Baqtriya davlatining ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti. Qadimgi Xorazm haqidagi yozma va arxeologik ma'lumotlar. Qadimgi So'g'diyonaning ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayoti.

Ahamoniylar davlatining paydo bo'lishi va ularning O'rta Osiyo davlatlarini bosib olishi. Mahalliy aholining Ahamoniylar bosqinchiligiga qarshi ozodlik uchun kurashi. Ahmoniylar davrida O'rta Osiyodagi siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot. Yunon-Makedon qo'shinlarining Iskandar Zulqarnayn boshchiligida O'rta Osiyoga yurishi. Spitamen boshliq xalq qasoskorlarining jasoratlari. «Avesto»-zardushtiylik dinining muqaddas kitobi. Navro'z bayramining shakllanishi. Iskandar imperiyasining parchalanishi.

Salavkiylar sulolasi. Baqtriya davlatining yunonlar boshqaruvi davridagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayoti. Ellinizm madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari va uning Markaziy Osiyoga yoyilishi. Farg'ona vodiysida ilk davlat tuzilmasining shakllanishi. Dovan davlati. Kushonlar sulolasining siyosiy hokimiyatni egallashi. Qang' davlatining paydo bo'lishi va uning o'zbek davlatchiligi tarixida to'tgan o'rni.

Kushonlar davrida mamlakatimizning siyosiy va iqtisodiy hayoti. Kushonlar davrida madaniy hayot. Urug', qabila, elat, xalq va millat tushunchalari. Parfiya davlatining ijtimoiy iqtisodiy hayoti, Turon zaminida turkiy qavmlarning azaliy etnos ekanligi. Hozirgi o'zbek xalkining etnik asosini tashkil qilgan qabila, ellatlar. Chet ellik bosqinchilar mamlakatimiz tub joy aholisi irsiyatini o'zgartira olmaganligi. Ilk o'rta asrlardagi etnik - madaniy jarayonlar. Turkiy elatlar va eroniy tilli aholi o'rtasidagi etnik va madaniy munosabatlar. O'zbekiston hududlarida to'rkiy til va etnik ustunlik vaziyatining yuzaga kela boshlashi.

IX-XII asrlarda qarluqlar, o'g'uzlar, qipchokqar, chig'illar va boshqa turkiy qavmlarning o'zbek xalqining etnik shakllanishidagi o'rni. Eski o'zbek tiliga asos bo'lgan qarluq-chig'il lahjasining rivojlanishi va yozma adabiy til darajasiga ko'tarilishi. Yusuf Xos Xojibning «Kutadg'u bilig», Mahmud Koshg'ariyning «Devoni lug'otit turk», Xo'ja Ahmad Yassaviyning «Hikmatlar» asarlarining ahamiyati. Xorazm Ma'mun Akademiyasi va uning faoliyati, XV asr oxiri - XVI asrlarda O'rta Osiyoga Dashti Qipchoq elatlarining kirib kelishi, «O'zbek» atamasining kelib chiqishi. Sovet istibdodi davrida O'rta Osiyoda «milliy davlat» chegaralashining o'tkazilishi va uning oqibatlari. O'zbekistonning milliy mustaqillik davridagi etnik holati va bu sohadagi ijobiy o'zgarishlar.

Eng qadimgi davrlarda paydo bo'lgan millatlararo yo'llar. Buyuk ipak yo'lining shakllanish jarayoni. Ipak yo'lining rivojlanishida Samarqandning tutgan o'rni. Buyuk ipak yo'li tarmoklari. Turk xoqonligi davrida «Buyuk ipak yo'li»

ning ahamiyati. Buyuk ipak yo‘li ustidan nazorat o‘rnatish uchun hukmdorlar o‘rtasidagi kurashlar. Ipak yo‘li mamlakatlararo siyosiy, diplomatik, madaniy, diniy aloqalarni ta‘minlovchi omil sifatida. Amir Temur davrida Buyuk ipak yo‘lining qayta tiklanishi va rivojlanishi. Ipak yo‘li Shark bilan G‘arbni bog‘lovchi halqa sifatida. Jahondagi buyuk geografik kashfiyotlar natijasida Buyuk ipak yo‘li mavkeining pasayishi. YUNESKO rahnamoligida «Buyuk ipak yo‘li» dasto‘rining tuzilishi va uni amalga oshirishda O‘zbekistonning ishtiroki. «Yevropa - Kavkaz - Osiyo» transport yo‘lagi - TRASEKAni barpo etish masalasi.

Eftaliylar davlatining shakllanishi, uning xududiy o‘rni. Eftaliylar davrida ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy hayot. Mazdak xarakatining paydo bo‘lishi va uning asosiy g‘oyalari. To‘rk hoqonligi hukronligi davrida O‘rta Osiyo. Turk xoqonligi davrida mamlakatni idora etish usuli. Mamlakatdagi iqtisodiy va madaniy hayot. Arab xalifaligining paydo bo‘lishi va uning bosqinchilik yurishlari. Yurtimizning arablar tomonidan istilo qilinishi. Islom dinining yurtimizga yoyilishi. Arab hukmdorlarining Markaziy Osiyoda yuritgan siyosati. Muqanna qo‘zg‘aloni va uning tarixiy ahamiyati.

IX asr boshlarida Movarounnaxrning siyosiy axvoli. Toxiriylar davlati. Somoniylar davlatining tashkil topishi va boshqaruv tizimi. Somoniylar davlatida yer-suv munosabatlari va soliq siyosati. Ismoil Somoniy islohotlari. Qoraxoniylar davlatining tashkil topishi va ularning somoniylarga karashli viloyatlarni bosib olishi. Qoraxoniylar davlatidagi boshqaruv usuli na ijtimoiy-iqtisodiy hayot. G‘aznaviylar davlatining tashkil topishi, uning ichki va tashqi siyosati. Saljukiylar davlatining yuksalishi. Xorazmshohlar davlatining yuksalishi. Xorazmshohlar davlatining boshqaruv tizimi, ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. IX-XII asrlarda moddiy va ma‘naviy madaniyatning yuksalishini ta‘minlagan shart-sharoitlar.

IX-XII asrlarda ilm-fan ravnaki. Al Xorazmiy, Al Farg‘oniy, Farobiy, Narshaxiy, Ibn Sino, Beruniy, Rudakiy va boshqa buyuk ajdodlarimiz ijodi. Islom dinining davlat tayanchiga aylanishi. IX-XII asrlarda turkiy va forsiy adabiyot. IX-XII asrlarda moddiy madaniyat. IX-XII asrlarda O‘rta Osiyo tarixida tasavvuf ta‘limoti va uning o‘rni.

Mugullar hujumi arafasida xorazmshohdar davlatidagi vaziyat. Chingizxon (Temuchin)ning mug‘ullarni birlashtirib kuchli davlat tuzishi. Chingizxon va Muhhammad Xorazmshoh o‘rtasidagi elchilik munosabatlari. Utror fojiasi va mugullarning Markaziy Osiyoga harbiy yurishlari. Temur Malik va Jaloliddin Manguberdi jasorati. Mugullarning Buxoro va Samarkandni bosib olishi. Urganch qamali. Xorazmshoh qo‘shinlarining maglubiyati, uning sabablari. Mug‘ullar istilosining dahshatli okibatlar. Chigatoy ulusining tashkil topishi va undagi boshqaruv tartibi. Mahmud Tarobiy kuzgoloni, uning tarixiy ahamiyati. Kebekxonning ma‘muriy va pul islohotlari. Chigatoy ulusining parokandalikka uchrashi. Chigatoy ulusida madaniy hayot, XIV asr o‘rtalarida Movarounnahrdagi ijtimoiy-siyosiy vaziyat.

Amir Temo‘rning siyosiy kurash maydoniga kirib kelishi. Amir Temur hokimiyatining urnatilishi. Samarkand - Temur davlatining poytaxti. Amir Temo‘rning harbiy yurishlari. Qo‘shinning tuzilishi, Amir Temur - buyuk davlat

arbovi, mashxur sarkarda. «Temur tuzuklari» va uning ahamiyati. Amir Temur davrida saltanatni boshqarish tizimi. Amir Temur vafotidan keyin imperiyaning parchalanishi. Temuriylar davrida xo‘jalik va madaniy hayot. Movarounnahrda Ulug‘bek hukmronligi. Bu davrda Buyuk ipak yo‘lining ahamiyatining oshib borishi. Soliq siyosati, tovar – pul munosabatlari. Ulug‘bek akademiyasi, XV asrning ikkinchi yarmida temuriylar o‘rtasidagi ichki kurashlarning avj olishi. Alisher Navoiyning siyosiy va adabiy faoliyati. Temuriylar xokimiyatining inqirozga yuz tutishi, uning sabablari.

Muhammad Shayboniyxonning Movarounnahrda yurishlari va shayboniylar sulolasi hokimiyatining urnatilishi. Bobur buyuk davlat arbobi va uning olim sifatida jahon tarixidagi to‘tgan o‘rni. «Boburnoma» asari. Shayboniylar davlatida boshqaruv tizimi, ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot. Buxoro xoni Abdullaxon II ning mamlakatni birlashtirish va markazlashgan kuchli hokimiyatni tiklash uchun olib borgan urushlari, uning pul islohotlari, yer – suv munosatlari, suvni tejash to‘g‘risidagi qonunlari.

Buxoro xonligining tashkil topishi. Buxoro xonligi - Ashtarxoniylar sulolasi davrida. Mangitlar davrida Buxoro amirligining ijtimoiy va davlat tuzumi, yer – suv munosabatlari, soliq siyosati, sharq mamlakatlari bilan savdo aloqalari. Madaniy hayot. Xiva xonligining tashkil topishi va undagi ijtimoiy- iqtisodiy, madaniy hayot. Xiva xonligining Rossiya bilan aloqaalari. Qo‘qon xonligining tashkil topishi. Qo‘qon xonligining ijtimoiy siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayoti. O‘zbek xonliklarining ilg‘or Yevropa mamlakatlaridan ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va texnika jihatidan orqada qolishi, uning sabablari. O‘zbek xonliklaridagi siyosiy parokandalik, o‘zaro nizo va besamar urushlar. XIX asr o‘rtalarida o‘zbek xonliklarining ijtimoiy siyosiy ahvoli va o‘zaro munosabatlari.

O‘rta Osiyo masalasida Angliya bilan Rossiya o‘rtasida raqobat. Chorizmning Markaziy Osiyoni bosib olish uchun harbiy yurishlari. Kaufmanning Buxoroga yurishi Samarqandning zabt etilishi. Kaufmanning Xiva xonligiga bosqinchilik yurishi. Buxoro amirligi va Xiva xonligining Rossiya vasallariga aylantirilishi. Chor Rossiyasi tomonidan Kuqon xonligining bosib olinishi va tugatilishi. Chorizmning ulkamizdagi mustamlakachilik siyosati. Mustamlakachilik boshqaruv tizimining urnatilishi. Chorizmning Turkistonda iqtisodiy hukmronlikni urnatish tadbirlari, temiryo‘llar qurilishi va undan ko‘zlangan maqsad. Chorizmning Turkistonda mustamlakachilikni kuchaytirishiga karatilgan madaniy va ma‘rifiy siyosati. Turkiston xalklarining chorizmning mustamlakachilik zulmiga qarshi milliy ozodlik harakatining boshlanishi, uning bosqichlari.

XX asr boshlarida Turkistonning ijtimoiy-siyosiy hayoti. Turkistonda jadidlar hharakatining yuzaga kelishi, uning bosqichlari, atoqli rahbarlari, M. Behbudiy, Cho‘lpon, Usmon Nosir, Fitrat va ularning g‘oyalari, jadid maktablarining ochilishi, rus – tuzem maktablari, xayriya jamg‘armalari, teatrlar, “Padarkush” dramasi. Birinchi jahon urushining ulka hayotiga salbiy ta’siri. 1916 yilgi xalq qo‘zg‘oloni va uning xususiyati.

Rossiyada 1917 yil fevral burjua - demokratik inqilobi, uning ulkamizga ta’siri. «Shuroi Islomiya», «Shuroi Ulamo» tashkilotlarining tuzilishi va ularning

faoliyati. Turkistonda Ishchi va Askar deputatlari soveti va musulmon mehnatkashlari shurosining tuzilishi. Turkistonda sovetlar hokimiyatining urnatilishi. O'lkada musulmonlarning favqulodda IV qurultoyi. Turkiston muxtoriyatining tashkil etilishi. Sovetlar hokimiyatining iqtisodiy tadbirlari va uning oqibatlari. Farg'ona vodiysida qarshilik kursatish harakatining boshlanishi, uning mohiyati, harakatlantiruvchi kuchlari, boskichlari.

Turkiston ASSRning tuzilishi. «Harbiy kommunizm» siyosati. 1917-1920 yillarda Xiva xonligida ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy vaziyat. Xiva xonligining agdarilishi. Xorazm xalk Sovet respublikasining tuzilishi. 1917-1920 yillarda Buxoro amirligi da ijtimoiy-iqtisodiy siyosiy ahvol. Kizil armiyaning Buxoroga hujumi. «Buxoro Xalq Sovet respublikasi»ning tashkil topishi. Buxoro va Xivada Sovetlar istibdodiga qarshi kurolli harakat. XX asrning 20- yillarida ijtimoiy-siyosiy va iqtisodiy vaziyat. O'zbekiston SSRning tashkil topishi. Qoraqalpog'iston muxtor jumhuriyatining tashkil topishi. O'zbekistonda sanoatlashtirishi siyosati. Paxta mustaqilligiga erishish uchun kurash va uning okibatlari. qishloq xujaligini jamoalashtirish siyosati va uning og'ir okibatlari. Kuloqlashtirish siyosati va uning mudhish natijalari. XX asrning 50-60 yillarida suv inshootlarining kurilishi va bunda o'zbek xalqining mehnat jasorati.

Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda O'zbekistonning iqtisodiy hayoti. Urushdan keyingi yillarda O'zbekiston iqtisodiyotini boshqarish sohasidagi xatolar. XX asrning 50-70 yillarida utkazilgan iqtisodiy islohotlar, ularning samarasizligi. XX asrning 70-80 yillarida O'zbekiston iqtisodiyotidagi tangliklar va nuqsonlar. Paxta yakka hokimligining okibatlari ekologik holatning buzilishi. Orol fojeasi. XX asrning 50-80 yillarda O'zbekistonda ijtimoiy hayot. Madaniy inqilob tushunchasi, uning mohiyati.

XX asrning 20-30 yillarida O'zbekistonda madaniy hayot. «Hujum» harakati va uning mohiyati. XX asrning 40-80 yillarda respublikaning madaniy hayoti. Ikkinchi jahon urushidan sung Qoraqalpog'istonning ijtimoiy-iqtisodiy axvoli. SSSRda ma'muriy-buyrukbozlik, totalitar tuzumining karor topishi. Siyosiy katagon, uning boskichlari va og'ir okibatlari. Mustabid sovet tuzumi tomonidan o'zbek ziyolilarining kuvgin etilishi. Stalin vafotidan keyin shaxsga siginish okibatlarini tugatish sohasida O'zbekistonda amalga oshirilgan tadbirlar, uning barbod bo'lishi.

Ikkinchi jahon urushining boshlanishi. O'zbekistonning urush girdobiga tortilishi. O'zbekiston moddiy va ma'naviy kuchlarining fashizmga qarshi urushga safarbar etilishi. SSSRning g'arbiy viloyatlaridan sanoat korxonolari, o'quv va ilm maskanlari, madaniyat muassasalarini, kochoklarning kuchirib keltirilishi. Urush yillarida O'zbekiston sanoati va qishloq xo'jaligi. Urush yillarida O'zbekiston fan va madaniyati. O'zbekistonlik jangchilarning frontda kursatgan jasoratlari. Urush yillarida qrim- tatarlar, mesxiti turklari, chechenlar, korachoylar va boshqa xalslarning o'z vatanidan badarga qilinishi. Fashizmni tor-mor etishda O'zbekistonning munosib o'rni. O'zbekistonda Xotira va Qadrlash kuni, uning mohiyati va ahamiyati.

XX asrning 80-yillari o'rtalarida SSSRning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, ma'naviy hayotida inqirozli vaziyatning yanada keskinlashuvi, mamlakat iqtisodiyotining ekstensiv rivojlanishi, suv inshootlarining qurilishi, paxta maydonlarining ko'payishi, paxta yakkahokimligining qaror topishi, ekologik vaziyatning yomonlashuvi, Orol fojeasi. «Qayta qurish» konsepsiyasining cheklanganligi, qiyinchiliklari va ziddiyatlari. «Qayta qurish» yillarida O'zbekistonda ijtimoiy-siyosiy xayot. «Qayta qurish» yillarida iqtisodiyotni isloh qilinishining muvaffakiyatsizlikka uchrashi, uning sabablari. O'zbekistonda Prezidentlik lavozimining ta'sis etilishi. O'zbekiston Respublikasining «Davlat tili haqida»gi konunnini kabul qilinishi. 1991 yil avgust voqealari, SSSRning tanazzulga yuz tutishi.

Yuksak intellektual salohiyatli, ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash, komil insonni voyaga yetkazishda mamlakat eng yangi tarixining tutgan o'rni. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning ma'naviy yetuk shaxsni tarbiyalashda tarixiy xotiraning o'rni va saboqlari to'g'risidagi fikrlari. XXI globallashuv asrida ta'lim sohasida mazkur fanni o'qitishdagi nazariy-konseptual yondashuv va ilg'or innovasiyalar.

XX asr 80-yillari o'rtalarida respublika ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va ma'naviy hayotidagi inqirozli holat. Markazning O'zbekistonda amalga oshirgan qatag'on siyosati. "Paxta ishi" "O'zbek ishi" nomli kampaniyalar. Aholi turmush tarzining og'irlashuvi. Orol fojiasi. Farg'ona voqealari. 1989 yil o'rtalarida respublika ijtimoiy-siyosiy hayotidagi o'zgarishlar. Milliy manfaatlar ustuvorligining o'sib borishi. I.Karimov – O'zbekistonning Birinchi Prezidenti. Mustaqillik deklarasiyasi va uning tarixiy ahamiyati. 1991 yil avgust voqealari. GKChP. Sovet davlatining tanazzulga yuz tutishi.

Mustaqillik arafasida respublikadagi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy ahvol. O'zlikni anglashga intilishning kuchayishi. Siyosiy tizimdagi o'zgarishlar. Mustaqillikning e'lon qilinishi. O'zbekiston Respublikasining tashkil etilishi. Mustaqillikning ilk davrida davlat suverenitetini mustahkamlash yo'lidagi sa'y-harakatlar. Mustaqil O'zbekiston davlatining yuzaga kelishi va mustahkamlanishida I.Karimovning tarixiy xizmatlari.

Mustaqil taraqqiyotning dastlabki bosqichidagi muammolar. O'zbekistonning o'ziga xos taraqqiyot yo'lini tanlashi. Taraqqiyotning "O'zbek modeli" va uning o'ziga xos xususiyatlari. O'zbekistonning ijtimoiy-siyosiy rivojlanish strategiyasi: yangilanish va taraqqiyot yo'li. O'zbekistonning iqtisodiy mustaqilligini ta'minlashga qaratilgan strategiya asoslari. Mustaqillik – me'yoriy-huquqiy asoslarining yaratilishi. Yangi Konstitusiyaning qabul qilinishi va uning tarixiy ahamiyati. Davlat ramzlari.

Milliy davlat boshqaruvi tizimi. Mustaqil O'zbekistonda hokimiyatlar bo'linishi prinsipi. O'zbekistonda ko'ppartiyaviylik tizimining shakllanishi va uning ahamiyati. Siyosiy partiyalar faoliyatidagi xususiyatlar. O'zbekistonda parlament tizimi va undagi islohotlar. Huquq-tartibot organlari va sud tizimidagi o'zgarishlar. O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlar va ularning siyosiy, ijtimoiy hamda iqtisodiy jarayonlardagi ishtiroki. Ijtimoiy-sherikchilik. O'z-o'zini

boshqaruv organlarining faoliyati va ularning jamiyatni demokratlashtirishdagi o'рни. O'zbekistonda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish konsepsiyasi. Inson haq-huquqlarini ta'minlash va himoya qilish.

Iqtisodiyotni modernizasiya qilish konsepsiyasi. O'zbekiston Respublikasida bozor munosabatlarining shakllanishi, uning yo'nalishlari, bosqichlari va xususiyatlari. Bozor munosabatlariga o'tishning huquqiy asoslarining yaratilishi. Iqtisodiy islohotlarning besh tamoyilini amalga oshirish mexanizmi. Bozor infratuzilmasining shakllanishi, qishloq xo'jaligidagi islohotlar, uning vazifalari va yo'nalishlari. Sanoat, avtomobilsozlik sohasining rivojlanishi. Makroiqtisodiyotni barqarorlashtirishga erishish. Jahon moliyaviy inqirozining yuzaga kelish sabablari, oqibatlari va uni O'zbekistonda bartaraf etish yo'llari. Mamlakat iqtisodiyotining modernizasiya va diversifikasiya qilinishi, bank-moliya tizimini mustahkamlash borasidagi chora-tadbirlar. Soliq tizimidagi islohotlar.

Kuchli ijtimoiy siyosat konsepsiyasining shakllanishi, bosqichlari va rivojlantirilishi. Manzilli ijtimoiy himoya tizimining yaratilishi. Ijtimoiy sohani rivojlantirishga yo'naltirilgan aholi bandligi va real daromadlarini izchil oshirib borish, sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, aholini uy-joylar bilan ta'minlash, yo'l-transport muhandislik-kommunikasiya va ijtimoiy infratuzilmalarni rivojlantirish, ta'lim, madaniyat, ilm-fan, adabiyot, san'at va sport sohalarini rivojlantirish, yoshlarga oid davlat siyosatini takomillashtirish. Nodavlat notijorat tashkilotlarining ijtimoiy himoya va manzilli ijtimoiy yordamni amalga oshirishdagi ishtiroki.

O'zbekiston Respublikasi "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonunning mazmun-mohiyati, aholining huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirish, jamiyatda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish.

Mustaqillik yillarida ma'naviy va ma'rifiy hayot. Milliy istiqlol g'oyasi va mafkuraviy masalalar. Milliy urf-odatlar, qadriyatlar va an'analarning qayta tiklanishi.

Mustaqillik yillarida buyuk ajdodlar va tarixiy shaxslarga bo'lgan e'tibor. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning ajdodlar merosi va milliy qadriyatlarni tiklash borasidagi xizmati. Tarixiy shaharlar (Buxoro, Samarqand, Marg'ilon, Qarshi, Toshkent, Xiva, Shahrisabz) yubileylarining xalqaro miqyosda keng nishonlanishi. Toshkent shahrining "Islom madaniyati poytaxti" deb e'lon qilinishi va uning ahamiyati. Madaniyat va san'at sohasining rivojlanishi. Xalqaro ko'rik-tanlovlarning o'tkazilishi. Milliy sport turlarining rivojlantirilishi. Beshta tashabbus va uning yuksak ma'naviy madaniyatni ta'minlashdagi o'рни. O'zbekistonda millatlararo va dinlararo munosabatlardagi barqarorlikni ta'minlash borasidagi davlat siyosati.

Mustaqillik yillarida ilm-fanning rivojlanishi. Yangi jamiyat qurishda ta'lim va tarbiyaning o'рни va roli. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi"ning qabul qilinishi. Dasturning maqsad va vazifalari, uni amalga oshirish mexanizmi va bosqichlari. Ta'limning milliy modelining shakllanishi,

rivojlanishi va sohadagi muammolar. O'zbekistonda yangi avlod kadrlar tayyorlash sohasidagi o'zgarishlar. Oliy ta'lim sohasida qabul qilingan Qonunlar va ularda belgilangan vazifalar. Ta'lim sohasida xalqaro hamkorlikning yo'lga qo'yilishi: yutuqlar va kamchiliklar.

Mustaqillik yillarida Qoraqalpog'iston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy hayotida amalga oshirilgan islohotlar. Qoraqalpog'istonda qishloq xo'jaligi sohasidagi o'zgarishlar. Ma'naviy-madaniy sohadagi yangilanishlar. Qoraqalpog'iston Respublikasi oliy ta'lim tizimi va undagi islohotlar. Qoraqalpog'iston Respublikasida ekologik ahvol. Orol fojiasi. Ekologik holatni yaxshilash borasidagi davlat siyosati.

O'zbekistonning tinchliksevar tashqi siyosati va uning jahon hamjamiyati tomonidan tan olinishi. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar va xorijiy mamlakatlar bilan iqtisodiy-siyosiy aloqalarining yo'lga qo'yilishi. O'zbekiston Respublikasining BMTga a'zo bo'lishi va jahon hamjamiyatidagi o'ziga xos o'rni. O'zbekistonning MDHdagi o'rni va mavqeyining oshib borishi. O'zbekistonning Markaziy Osiyo davlatlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalari. O'zbekistonning Yevropa Ittifoqi mamlakatlari bilan istiqbolli hamkorliklari. Tashqi siyosiy faoliyat konsepsiyasi. O'zbekiston tashqi siyosatida Rossiya, AQSh, Xitoy mamlakatlarining o'rni.

O'zbekistonning geosiyosiy va geoiqtisodiy o'rni. O'zbekistonning mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlash borasida olib borgan siyosati. Markaziy Osiyoda xavfsizlik masalalari, terrorizm, giyohvandlik va odam savdosiga qarshi kurashda O'zbekiston Respublikasining faolligi. O'zbekistonning ShHT bilan aloqalari. O'zbekistonning Markaziy Osiyo, Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi davlatlari bilan yangi strategik sherikchilik shartnomalarining imzolanishi. O'zbekiston Respublikasining faol tashqi siyosatining yangi bosqichi. O'zbekistonning mintaqada tinchlik va barqarorlikni ta'minlash borasida olib borgan siyosati. Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash hamda chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlar.

2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasining ishlab chiqilishi, hayotga joriy etilishi va uning ahamiyati.

2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi va unda belgilangan ustuvor yo'nalishlar:

- Davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari;
- Qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilishning ustuvor yo'nalishlari;
- Iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirishning ustuvor yo'nalishlari;
- Ijtimoiy sohani rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari;
- Xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash hamda chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat sohasidagi ustuvor yo'nalishlar.

“JAHON TARIXI” fani bo‘yicha

«O‘rta asrlar tarixi»: «O‘rta asrlar» atamasining G‘arbiy Yevropa va Sharq davlatlari tarixida qo‘llanilishi. Feodalizmning mohiyati va tarixshunoslikda uning kelib chiqish masalasining o‘rganilishi. Ma‘rifatparvarlik davri tarixchilari tomonidan o‘rta asrlar tarixining o‘rganilishi. Varvar qirollari tarixining tarixshunosligi. Varvar qirolliklarining tashkil topishi. Qadimgi germanlar tarixiga oid manbalar. Qadimgi slavyanlar tarixiga oid manbalar. Ilk slavyan davlatlarining tashkil topishi. Slavyan qabilalari guruhleri va ularning joylashuv geografiyasi. «Sali va Ripuar haqiqatlari» tarixiy manba sifatida. Xlodvig davrida Franklar davlati. Karolinglar sulolasi davrida mulkiy munosabatlar va ijtimoiy tabaqalanish. Buyuk Karl imperiyasi. Imperiyaning parchalanib ketish sabablari. Sharqiy Rim imperiyasi – Vizantiyaning tashkil topishi. Vizantiya tarixi bo‘yicha manbalar. Vizantiya Yustinian I davrida. Foma Slavyanin boshchiligidagi qo‘zg‘alon. Ilk o‘rta asrlarda Vizantiyada agrar munosabatlar. Vizantiya tarixi tarixshunosligi. Komninlar. Hukmron sulolalar davrida Vizantiya tashqi siyosati. Lotin imperiyasi. Imperiyaning qulashi.

Sosoniylar davlati. Sosoniylar ichki va tashqi siyosati. Sosoniylar tarixi bo‘yicha manbalar. O‘rta asrlar Eron tarixi tarixshunosligi. Arablar tomonidan islom dinining tarqatilishi. Arab xalifaligining parchalanib ketish sabablari. Arab xalifaligi tarixi tarixshunosligi. Qadimgi Rus davlatining tashkil topishi. «Norman nazariyasi». Rus yerlarida xristianlikning qabul qilishi. Kiev Rusida ijtimoiy tabaqalanish. Rus yerlari feodal tarqoqlik davrida.

O‘rta asr Yevropa shaharlarining paydo bo‘lishi. O‘rta asrlarda savdo (XI-XV asrlar). O‘rta asrlar shaharlari tarixi tarixshunosligi. Klermon sobori va salib yurishlarining boshlanishi. Salibchilarning diniy-ritsarlik ordenlari. Salib yurishlari. Salib yurishlari tarixi bo‘yicha manbalar.

Anglo-saks qirolliklarining tashkil topishi. O‘rta asrlar Angliya tarixi bo‘yicha manbalar. Angliya Vilgelm I Bosqinchi davrida. Genrix II ning sud va harbiy islohoti. Ioann Yersizning ichki va tashqi siyosati. Angliyada parlamentning vujudga kelishi. Angliyada Uot Tayler qo‘zg‘oloni. O‘rta asrlarda Angliya tarixining tarixshunosligi. Fransiyada kapetinglar sulolasining hokimiyatga kelishi. Filipp IV davrida Fransiya. General shtatlarning chaqirilishi. Papalikning «Avinon qamali». Yuz yillik urushning boshlanish sabablari va borishi. XI-XV asrlarda Fransiyada xalq qo‘zg‘alon. Fransiyani siyosiy birlashtirishning tugallanishi. Fransiyaning o‘rta asrlar tarixshunosligi.

Germaniyada saksoniyaliklar sulolasi hukmronligining o‘rnatilishi. Otton I ning cherkov siyosati. German xalqining «Muqaddas Rim imperiyasi»ning tashkil topishi. Frankonlar, shtaufen, gabsburglar davrida Muqaddas Rim imperiyasi. Karl IV Lyuksemburgning «Oltin bullasi» va Germaniyada feodal tarqoqlikning kuchayishi.

Ispaniyaga arablar hujumi. Ispaniyada arablar madaniyati. Rekonkista harakati va bosqichlari. Pireney yarim orolida mustaqil davlatlarning tashkil

topishi. Yagona ispan davlati. Kortesar faoliyati. O'rta asrlar Ispaniya tarixining tarixshunoslikda o'rganilishi. Ilk Italiya gumanizmi. XIII-XV asrlarda Italiya shahar-davlatlarining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy rivojlanishi. Italiyada xalq qo'zg'alonlari. Ilk uyg'onish davri Italiya san'ati. O'rta asrlar Italiya tarixining tarixshunoslikda o'rganilishi. Vikinglar davri. XI-XV asrlarda Shimoliy Yevropa davlatlari.

XI-XV asrlarda Janubiy slavyan davlatlari: Bolgariya, Xorvatiya, Serbiya. XI-XV asrlarda g'arbiy slavyan davlatlari: Polsha, Chexiya. Ko'p millatli Rech Pospolitayaning tashkil topishi (Lyublin uniyasi). O'rta asrlar davrida Vengriya, Valaxiya, Moldoviya, Transilvaniya. XI-XV asrlarda Shimoliy Afrika va Yaqin Sharq davlatlari. XI-XV asrlarda Yevropa madaniyati.

Buyuk geografik kashfiyotlarning boshlanish sabablari. Xristofor Kolumb. Vasko da Gama. Dunyo aylana birinchi sayohat. Buyuk geografik kashfiyotlarning tarixi bo'yicha manbalar. Germaniya Reformatsiya davrida. Martin Lyuter ta'limoti. Germaniyada 1525 yildagi dehqonlar urushi. Niderlandiya burjua inqilobi.

O'rta asr feodal jamiyati xristian dini va cherkovi. Papalikning quchayishi. Inkvizitsiya sudi. XVI-XVII asrlar boshlarida Angliya. Agrar to'ntaruv va g'ov tutish. Tyudorlar sulolasi. Angliyada reformatsiya. Robert Ket qo'zg'aloni. Angliya absolyutizmining o'ziga xos xususiyatlari. XVI asrda Angliya madaniyati. Fransiyada gugenotlar urushi. Fransiyada absolyutizmning qaror topishi. Kardinal Rishel «Siyosiy Vasiyatnomasi». Boburiylar davrida Hindiston (XVI-XVII asrlarda).

Kichik Osiyo saljuqiylar davlatining tashkil topishi. Saljuqiylar sultonligida davlat tuzimi va ijtimoiy tuzum. Ko'chmanchi turklar va mahalliy aholi o'rtasidagi munosabat. Turk xalqining shakllanishi. Iqto va timar yer egaligining rivojlanishi. Vaqf va mulk egaligi. Saljuqiylar sultonligida qullar. Saljuqiylar sultonligida qurultoylarning o'rni. Sultonlikda sud tizimi. Qizilboshlar qo'zg'oloni. Saljuqiylar sultonligining mug'ullar tomonidan bo'ysundirilishi. Mug'ullarga qarshi kurash. Jimra boshchiligidagi qo'zg'olon (1277y). Saljuqiylar sultonligining parchalanishi. Usmoniylar davlatining paydo bo'lishi. Usmoniy davlatining Bolqon yarim oroliga yurishlari. Usmoniylar davlatining boshqarish tizimi va ijtimoiy munosabatlari. Turkiyaga Amir Temur yurishlari. Sulton Murod I davrida (1421-1451) turklarining qisman o'zlarini tiklash va qaytadan harbiy yurishlarni boshlashlari. Usmoniy turklar tomonidan Konstantinopolning bosib olinishi va Vizantiyaning qulashi. Turklarning Yevropaga harbiy yurishlari. Bolqon davlatlarining turklar tomonidan istilo qilinishi. Kosova jangi. Bolgariyaga xujum. Tirnovaning olinishi. Turklar xujumiga qarshi kurash. XV-XVII asrlarda Bolqon yarim orolida turklarning harbiy feodal hukmronligi. Bolqon yarim oroliga turklarning ko'chirib keltirilishi. Turklar hukmronligi davrida Bolqon yarim oroli aholisining turli toifalari o'rtasidagi farq. Turklarning boshqaruv tizimi. Ularning xristian diniga munosabati. Turklar hukmronligi davrida yerga egalik formalari va dehqonlar ahvoli.

Karl V hukmronligi davrida iqtisodiy ziddiyatning keskinlashishi. Kostiliyada kommuneros harakati. Kommuneros harakatining magʻlubiyati va uning oqibati. XVI asrda Ispaniyaning iqtisodiy rivojlanishi. Davlat tuzumi. Ispaniyaning inqirozga uchrashi. Filipp II. XVI asr ikkinchi yarmida iqtisodiy inqiroz. Ispaniya absolyutizmi. Filipp II ning tashqi siyosati. XVII asr boshlarida Ispaniya. XVII asr birinchi yarmida Ispaniya tashqi siyosati. Portugaliyaning mustaqillik eʼlon qilishi. XVII asr birinchi yarmida xalq harakati.

Uch qirollik davrida Koreya yarim oroli. Tan bosqini va mamlakatni Sillaning xokimiyati ostiga birlashtirilishi. Sillaning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy taraqqiyoti. Silla madaniyati. Koreya yarim orolida Koryo davlatining tashkil topishi. Koryo davlatining ijtimoiy-iqtisodiy hayoti. Koryo davlatining tashqi siyosati, Moʻgʻullar bosqini. XIV asrning ikkinchi yarmida Koryo. Koryo madaniyati. Kareyada Choson davlatining tashkil topishi.

Tayka islohotlari. Yapon jamiyati va davlati VII-X asrlarda. Yaponiyaning XI-XII asrlardagi taraqqiyotining oʻziga xos xususiyatlari. Ilk oʻrta asrlarda Yaponiya madaniyati. IX-XI asrlarda Yaponiya feodal jamiyatida ijtimoiy iqtisodiy munosabatlar. Yaponiyada syogunat tizimining oʻrnatilishi. Samuraylar kelib chiqishi, tashkiliy tuzilmasi va gʻoyasi. Rivojlangan oʻrta asrlarda Yaponiyada shaharlar va savdo taraqqiyoti. XIV-XV asrlarda Yaponiyada dehqonlar norozilik harakatlari. XI-XV asrlarda Yaponiya madaniyati.

Ilk oʻrta asrlarda Xitoy. Uch podsholik davri. Xitoyda yagona Suy imperiyasining tashkil topishi. Tan imperiyasi va uning inqirozi. Besh sulola va oʻn qirollik davri. Xitoyning ilk oʻrta asrlarda tashqi siyosati va xalqaro aloqalari. Xitoyda Sun sulolasi davlatining qaror topishi va davlat tuzumi. Sun sulolasi davrida Xitoyda xalq norozilik harakatlari va islohotlar uchun kurash, uning oqibatlari. Xitoyda chjurchjenlar va moʻgʻullar bosqinchiligi. Xitoyda moʻgʻul hukmronligiga qarshi kurash va Min sulolasi hukmronligining oʻrnatilishi. Min sulolasi hukmdorlarining ichki va tashqi siyosati. Rivojlangan oʻrta asrlarda Xitoy madaniyati.

Fotimiylar davrida Shimoliy Afrika va Yaqin Sharqda ijtimoiy-siyosiy ahvol. Ayubiylar hukmronligi davrida Shimoliy Afrika va Yaqin Sharq. Misr va Suriyada mamluklar davlati va uning tashqi siyosati. Shimoliy Afrika va Yaqin Sharq davlatlarida davlat tuzilishi va boshqaruvidagi oʻziga xoslik. Shimoliy Afrika va Yaqin Sharq feodal arab davlatlarida iqtisodiy hayot. Feodal arab davlatlari madaniyati.

“Yangi zamon davri”: Yangi tarix davrlarining oʻziga xos xususiyatlari. Yangi zamon davri tarixshunosligi. XVII asr ingliz burjua inqilobi. Styuartlar hokimiyatining tiklanishi. Angliyada 1688 yilgi «Shonli» inqilob. Angliyada agrar toʻntaruv va uning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari. Angliyada sanoat toʻntaruvi. Angliyada chartistlar harakati. Lyudovik XIV hukmronligi davrida Fransiya. Lyudovik XV davrida tashqi siyosat. XVIII asr fransuz burjua inqilobi. Fransiyada yakobinchilar hukumatining ichki va tashqi siyosati. Direktoriya va Konsullik davrida Fransiya. Napoleon Bonapartning ichki siyosati. Fransiyada Birinchi imperiyaning tashkil topishi. Birinchi imperiyaning tashqi siyosati. Vena kongressi

va uning qarorlari. «Muqaddas ittifoq» va uning kongresslari. 1848-1849 yillarda Fransiya inqilobi. Fransiyada Ikkinchi imperiyaning oʻrnatilishi. Ikkinchi imperiyaning ichki va tashqi siyosati. 1848-1849 yillarda Italiya inqilobi. 1848-1849 yillarda Avstro-Vengriya inqilobi. 1848-1849 yillar inqiloblarining tarixshunosligi. Italiyaning birlashtirilishi. Bismark hukumatining ichki siyosati. Germaniyani birlashtirilish uchun kurash. Shimoliy Germaniya ittifoqi. Kichik Germaniya rejasi. Buyuk Germaniya rejasi. Janubiy Germaniya davlatlari. Fransiya-Prussiya urushi. Uch imperator kelishuvi. Germaniya-Fransiya munosabatlari (1871-1875). Otto fon Bismark hukumatining ichki va tashqi siyosati (1876-1890). Rossiyada Pyotr I islohotlari. Yekaterina II hukmronligi davrida Rossiya. Aleksandr I ning ichki va tashqi siyosati. Aleksandr II islohotlari. XIX asr ikkinchi yarmida Rossiya tashqi siyosati. 1877-1878 yillardagi Rus-turk urushi va berlin konferensiyasi.

Uchinchi respublika davrida Fransiya. «Dreyfus ishi» va Panama mojarosi. XIX asrning oxirgi choragida Angliyaning ichki siyosati. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Angliyaning tashqi siyosati. Vilgelm II hukmronligi davrida Germaniya. Avstro-Vengriya dualistik monarxiyasi. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Italiya. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida sharqiy-janubiy slavyanlar. Xitoyda taypinlar harakati. Eronda babidlar qoʻzgʻoloni. Meydzi inqilobi va Yaponiyada burjua islohotlari. Hindistonda sipohiyalar qoʻzgʻoloni. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Afgʻoniston. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Usmoniylar imperiyasi. Yevropadagi harbiy-siyosiy bloklar: Uchlar ittifoqi. Yevropadagi harbiy-siyosiy bloklar: Antanta. XIX asr oxirgi choragidagi xalqaro munosabatlar. XX asr boshlaridagi harbiy inqirozlar. «Bolqon ittifoqi»ning vujudga kelishi va Bolqon urushlari. Saraevodagi qotillik va Birinchi jahon urushining boshlanishi. Birinchi jahon urushining 1914-1916 yillardagi harbiy harakatlari. Birinchi jahon urushida 1916-1918 yillardagi harbiy harakatlar. Birinchi jahon urushining yakunlari va oqibatlari. Birinchi jahon urushining chet el tarixshunosligi. XIX asr oxiri – XX asr boshlarida harbiy-siyosiy ittifoqlarning tashkil topishi.

Yangi zamon davrida xalqaro munosabatlar. 30 yillik urushdan soʻng Yevropaning siyosiy xaritasi. Tashqi siyosat va diplomatiyaga doir muassasalar. Yevropa davlatlari tashqi siyosati va diplomatiyasining asosiy jihatlari. Yevropada Fransiyaning hukmronlik davri. Lyudovik XIV asrning tashqi siyosati va diplomatiyasi. Nimvegen sulhi. Franko-golland raqobati. Vilgelm Oranskiy diplomatiyasi. XVII asr ingliz burjua inqilobi va xalqaro siyosatdagi yangi munosabatlar. Angliyada «Uzoq parlament» diplomatiyasi. Kromvel va uning tarixdagi oʻrni. Yosh ingliz respublikasi (1649-1688). Tashqi siyosatdagi asosiy yoʻnalishlar. Styuartlar hukmronligining tiklanish davrida ingliz diplomatiyasi. 1688 yildagi davlat toʻntaruvining xalqaro munosabatlarga taʼsiri. XVIII asrda Angliyada siyosiy hayot. XVIII asrda Angliyada ijtimoiy hayot.

XVIII asr birinchi yarmida Rossiya diplomatiyasi. Petr I hukmronligi davrida diplomatik muassasalar va ularning faoliyati. Petr I diplomat sifatida. Ispaniya merosi uchun urush (1701-1714). Utrext sulhi. Polsha masalasi. Xalqaro munosabatlarda (1730-1735). Avstriya merosi uchun urush (1740-1748) va

diplomatiya. Avstriya-Prussiya raqobati. Fridrix II diplomatiyasi. Lyudovik XV davrida fransuz diplomatiyasi. XVIII asr birinchi yarmida Angliya tashqi siyosati. Uilyam Pitt Katta diplomatiyasi.

Anglo-fransuz raqobati. Yetti yillik urush (1756-1763) ning diplomatik tayyorlanishi. Asosiy janglari. Rus armiyasining muvaffaqiyatlari. Prussiyaning qutqarilishi. Urushning yakuni va natijalari. Sulh shartnomalarining imzolanishi. Yekaterina II diplomatiyasi. Rossiyaning diplomatik muassasalari. Rossiya-Turkiya munosabatlari. Amerika respublikasining diplomatiyasi. Maxfiy yozishmalar komiteti. Saylas Dip missiyasi. Benjamin Franklin diplomatiyasi. Yevropa davlatlarining Shimoliy Amerikadagi mustaqillik urushiga munosabatlari. Mustaqillik urushining yakuni va oqibatlari. XVIII asr fransuz burjua inqilobi va Yevropada xalqaro munosabatlar. Lyudovik XVI diplomatiyasi. Yevropa diplomatiyasi (1789-1792). Inqilobiy Fransiya diplomatiyasi. Termidorlar va Direktoriya davrida Fransiya tashqi siyosati. Napoleon Bonapart diplomatiyasi. Sharl Moris Taleyran mohir diplomat sifatida. Vena kongressi. Germaniya ittifoqi. Polsha va Saksoniya masalalari. Muqaddas ittifoq.

Shleyzvig-Golshteyn masalasi va Daniyaga qarshi urush. Avstriya-Prussiya raqobati. Avstriya-Prussiya-Italiya urushi. Praga sulhi. Shimoliy Germaniya ittifoqi. Fransiya va Prussiya diplomatiyasida Lyuksemburg masalasi. Urushning diplomatik tayyorlanishi. Fransiyaning jangari loyihalari. Bismark va Benedetti. Vilgelm I va Benedetti. Yevropadagi xalqaro vaziyat. Davlatlarning Fransiya-Prussiya urushiga munosabatlari. Fransiya-Prussiya urushining boshlanishi.

Frankfurt sulhidan soʻng Fransiyaning xalqaro ahvoli. Franko-german munosabatlari. Fransiyaning boʻlgʻusi ittifoqchilari. Bismark diplomatiyasi. Fransiyaning ittifoqchilardan mahrum qilishga urinish. Uch imperator ittifoqi. Andrashi diplomatiyasi. Ikki kanslarning diplomatik kurashi. Vilgelm I ning Peterburgga safari. Avstriyaning harbiy konvensiyalarga qoʻshilmasligi. Shyonbrunn shartnomasi. Fransiya va Germaniya oʻrtasida yangidan urush havfining paydo boʻlishi. Germaniyaning harbiy qonuni. Frans Iosifning Peterburga safari. Franko-german ziddiyatiga Angliyaning munosabati. Germaniya-Rossiya munosabatlari. Radovis missiyasi. Gorchakovning qatʼiyati.

Yevropada anglo-rus munosabatlari. Angliyaning Oʻrta Osiyo masalasidagi qarashlari. Rossiyaning mustamlakachilik kurashi. Manfaatlarning toʻqnash kelishi. Turkiston general-gubernatorligining oʻrni. Oʻrta Osiyoda ingliz missiyalarining faoliyati. Afgʻoniston masalasi. Sheralixonning talablari. «Betaraf hudud». Bitimlarni talqin qilish borasidagi qarama-qarshiliklar. Ingliz diplomatiyasining talablari. Rus hukumatining yon berishi. Xivani bosib olinishi. Gorchakov memorandumini. Oʻrta Osiyoni boʻlib olish masalasida Dizraelining taklifi. Harakatlar erkinligini saqlab qolish.

Qoʻqon xonligini qoʻshib olinishi. Norsbrukning isteʼfoga chiqishi. Littonning talablari. Sheralixonning Kaufmanga yozgan xati. Turkmanistonda ingliz va rus ekspansiyalari.

Parij sulhi shartnomasi moddalarining bekor qilinishi va Bolqonda Rossiya siyosatining oʻzgarishi. Turk sultoniga qoʻyilgan talablar. Turklarning Bolgariyaga

yurishi. Harbiy safarbarlikning boshlanishi. Urush e'lon qilish to'g'risidagi manifest. Rus-turk urushiga Angliyaning munosabati. Rus elchisiga notaning taqdim etilishi. Konstantinopol va bo'g'ozlar masalasi. Angliya-Avstriya muzokaralari. Harbiy harakatlarning borishi. Turklarning cheklanishi. Plevnani usmonli turklar tomonidan zabt etilishi. Londondagi kayfiyat. Andrashining takliflari. Rus armiyasining muvaffaqiyatlari. Turkiya Angliyaning amaliy yordamiga ega bo'lmadi. Turkiya vositachilik qilinishini so'raydi. Rus-turk muzokaralari. San-Stefano kelishuvi. Berlin kongressining tayyorlanishi. Kongressdagi diplomatik kurash. Kongress natijalari.

«Ochiq eshiklar» siyosati. Imperialistik davlatlar o'rtasida ziddiyatlarning keskinlashuvi. Uchlar ittifoqi va Antantaning tashkil topishi. Marokashdagi dastlabki siyosiy inqiroz. Bosniya inqirozi va buyuk davlatlarning munosabatlari. Marokashdagi ikkinchi siyosiy inqiroz. Italiya-Turkiya urushi va uning oqibatlari. Bolqonda ziddiyatlarning keskinlashuvi. Bolqon ittifoqining tashkil topishi. Birinchi Bolqon urushi. Ittifoqchilar o'rtasidagi qarama-qarshiliklar va Ikkinchi Bolqon urushi. Harbiy havfning kuchayishi. Saraeva qotilligi va iyul siyosiy inqirozi. Birinchi jahon urushining boshlanishi.

Yevropada Ispaniya gegemonligning Fransiya gegemonligi bilan almashinuvi, Fransiya qiroli va dvoryanlarning mutlaq monarxiyasi, Genrix IV diplomatiyasi, Syullining «Davlat xo'jaligi asoslari» kitobi, Kardinal Rishle (1624-1642) diplomatiyasi, Yevropada 30 yillik urush Lyudovik XIV diplomatiyasi va urushlari, Nimvigen tinchlik shartnomasi «Uzoq parlament» diplomatiyasi, Qirol Karl I ning qatl etilishi Oliver Kromvel diplomatiyasi, Kardinal Mazerini diplomatiyasi, Angliyadan Sen-Jon va Streklend elchiligi (Gollandiyaga), Navigatsion akt, Angliya va Gollandiya urushi (1652-1654), 1654 yil 28 aprelda Angliya va Shvesiya o'rtasidagi, 1654 yil sentyabrda Daniya va Angliya o'rtasida imzolangan ittifoq traktatlari, Yangi Dunyoga (Amerika) Pena ekspeditsiyasining yuborilishi, mustamlakachilik siyosatining kuchayishi, Angliya va Fransiya raqobatining kuchayishi.

Napoleon Bonapart diplomatiyasining bosqinchilik xarakteri, Yevropada Napoleon Bonapart, urushlari, Konsullik davrida Napoleon Bonapart diplomatiyasi, Suverovning Shimoliy Italiyadan ketishi, Fransiya qarshi 2-koalitsiyaning mag'lub bo'lishi va Amen tinchlik shartnomasi, Rossiyada imperator Aleksandr I ning hokimiyat tepasiga kelishi, Fransiya va Rossiya, Rossiya va Angliya o'rtasidagi muzokaralar, 1802 yilda Fransiya Elba, Pemant va Parmaning qo'shib olinishi, Angliya-Rossiya ittifoqi va 3-koalitsiyaning tuzilishi, 1804 yil Londonga Aleksandr I ning N.N.Novosilsev elchiligi, 1805 yil 11 aprelda imzolangan Angliya-Rossiya ittifoq shartnomasi. Napoleon tomonidan 3-koalitsiyaning parchalanishi. Napoleonning Yaqin va O'rta Sharq borasidagi diplomatiyasi, 4-koalitsiyaning tuzilishi. Prussiyaning Iena va Auershtedtdagi mag'lubiyatlari, 1806 yil 21 noyabrda Angliyaga qarshi qit'a qamalining e'lon qilinishi, Tilzit sulhi (1807 yil 25 iyun) va Rossiya-Fransiya ittifoqi, 5-koalitsiyaning parchalanishi va Avstriyaning yangi mag'lubiyati. 1812 yilgi Fransiya-Rossiya urushi va Napoleon diplomatiyasining inqirozi. 1812 yilgi

urushda Fransiya va Rossiyaning diplomatik kurash, 6-koalitsiyaning tuzilishi va Napoleon diplomatiyasining halokati, Shomon traktat, Napoleon imperiyasining inqirozi va Burbonlar sulolasi restavratsiyasi.

Vena kongressi (1814 yil oktyabr – 1815 yil iyun). Metternixning faoliyati. Imperator Aleksandr I ning maqsadi. Angliyadan lord kestlarining qarashlari. Fransiya qiroli Lyudovik XVIII. Fransiya vakili knyaz Taleyronning diplomatik faoliyati. Venada buyuk davlatlarning maqsadi. Kongressning Polsha, Saksoniya masalasi. Avstriya, Fransiya va Angliyaning Rossiyaga va Prussiyaga qarshi maxfiy kelishuvi. Germaniya ittifoqining boshqarilishi muammosi. Napoleonning «100 kuni» (1815 yil 20 mart – 28 iyun). Vena kongressi qarorlari. Rossiya, Avstriya, Fransiya, Angliya va Prussiyaning asosiy maqsadlari. Vena reglamenti shartnomasi. Rossiyaning Yevropa «jandarmi» vazifasi. «Muqaddas ittifoq»ning tuzilishi. Muqaddas ittifoqning Aaxen, Tronpau (Opava), Laybax (Lyublyan) va Verona kongresslari. «Muqaddas ittifoq» faoliyatining tugashi.

Malkolm missiyasi va 1801 yildagi ingliz-eron shartnomasi. 1804-1813 yillardagi Rossiya-Eron urushi. 1794 yilda Eronning Xojalar sulolasi hokimiyati ostida birlashuvi. Napoleon Bonapart va imperator Pavel I ning Hindiston masalasidagi kelishuvi. Ost-Indiya kompaniyasining Eron, O'rta Osiyo va Afg'oniston masalasidagi siyosati. Fatx Alishohning Angliya bilan yaqinlashish siyosati. 1805 yilda Eronga Turkiya orqali fransuz zobiti Jober boshliq missiyasi. 1807 yilgi Finkenshteyn shartnomasi. Eron masalasida ingliz-fransuz raqobati va 1807-1811 yillardagi Gardan va Jons missiyalari. 1813 yilda Rossiya va Eron o'rtasidagi Guliston tinchlik shartnomasi hamda Britaniya diplomatiyasi. 1814 yildagi Angliya va Eronning Rossiyaga qarshi yangi ittifoq shartnomasi. Britaniya va yangi rus-eron urushi, 1828 yilgi Turkmanchoy tinchlik shartnomasi. O'rta Osiyo xonliklariga darvoza – Hirot masalasi. Amir Do'st Muhammad diplomatiyasi. Afg'onistonga Peterburgdan ad'yutant Vitkevich elchiligi. 1839-1842 yillardagi ingliz-afg'on urushi davrida Britaniya diplomatiyasi. XIX asr birinchi yarmida O'rta Osiyo xonliklari masalasida ingliz-rus raqobati 1825 yilda Buxoroga Murkroft va Trebek missiyasi. 1833 yildagi Byorns missiyasi. 1840 yil Xivaga Abbot va Shekspir missiyasi.

1894-1895 yillardagi Xitoy-yapon urushi va Simonaseka tinchlik shartnomasi. Xitoy- Yaponiya aloqalarida Fransiya va Germaniyaning munosabati. Xitoyda rus diplomatiyasining muvaffaqiyatlari. Xitoyni bo'lib olish masalasida buyuk davlatlar raqobati. Xitoyga nisbatan «ochiq eshiklar» siyosati (Xey doktorinasi). Rus- yapon urushi arafasida xalqaro vaziyat, Xitoydagi xalq norozilik harakatlari. Angliya-Yaponiya ittifoq shartnomasi va Ito Xirobumi missiyasi. Rossiya chorizmining Uzoq Sharq masalasidagi diplomatiyasi. Xitoyda xorij kapitalining hukmron mavqega erishuvi. Rus-yapon urushining boshlanishi va uning xalqaro munosabatlarga tasiri. Rus-yapon urushiga buyuk davlatlarning munosabati. AQSh prezidenti Ruzveltning rus-yapon urushida vositachilik siyosati va diplomatiyasi. Koreyaning mustaqilligi masalasida Taft-Kosura kelishuvi. Portsmut tinchlik shartnomasi.

Italiya-Turkiya urushi va uning Bolqon davlatlari uchun siyosiy tasiri. Bolqon blokining vujudga kelishida Rossiyaning o'rnini. Serbiya va Avstriya-Vengriya qarama-qarshiligining kuchayib borishi. Albaniya masalasida Italiya va Avstriya-Vengriya qarama-qarshiligi. Bolqon davlatlari masalasida Rossiya va Avstriya-Vengriya qarama-qarshiligi va diplomatiyasi. 1912 yil 13 martdagi Bolgariya-Serbiya ittifoq shartnomasi. 1912 yil 16 iyuldagi Fransiya-Rossiya dengiz shartnomasi. 1912 yil avgustda Peterburgdagi Rossiya-Fransiyaning Bolqon masalasidagi muzokaralari. Birinchi Bolqon urushining diplomatik tayyorlanishi. 1912 yil dekabrda Londonda elchilar muzokarasi. Birinchi Bolqon urushining umumiy yakunlari. Ikkinchi Bolqon urushiga Yevropa davlatlarining munosabati. Buxarest tinchlik shartnomasi (1913 yil 10 avgust). 1913 yil oxiri va 1914 yil bogshlarida Bolqon masalasi xalqaro munosabatlarda. Liman fon Sanders missiyasi. Birinchi jahon urushi arafasida Qora dengiz bo'g'ozlari muammosi.

Birinchi jahon urushida kuchlarning bo'linishi. Har ikkala imperialistik guruhning harbiy tayyorgarligi va harbiy potentsiali. 1914 yil yozida xalqaro holat va Yaqin Sharqdagi siyosiy vaziyat. 1913-1914 yillarda Angliya-Germaniya munosabatlari va diplomatiyasi. Germaniya imperializmining urushni boshlashga qaror qilish. Saraevodagi qotillik. Avstriya-Vengriya taxt vorisi Frans-Ferdinandning o'limi masalasida Potsdamdagi muzokaralar. Eduard Greyning diplomatik faoliyati. Puankarening Peterburga kelishi va Avstriya-Vengriyaning Serbiyaga ultimatum. Serbiya va Avstriya-Vengriya munosabatlarida Angliya, Fransiya, Rossiya va Germaniyaning pozitsiyalari. Germaniyaning Rossiyaga ultimatum. Birinchi jahon urushining boshlanishi va uning xalqaro munosabatlarga ta'siri. Germaniya qo'shinlarining Belgiyaga bostirib kirishi.

«Eng yangi tarix»: Eng yangi tarixning bosqichlari va shu bosqichlarni belgilash mezonlari. I va II jahon urushi o'rtasida xalqaro munosabatlar tarixi. 1918 yil kuzida Germaniya va Avstriya-Vengriyadagi demokratik inqiloblar va ularning oqibatlari. Versal sistemasi va uning qarorlari. I va II jahon urushi oralig'idagi yillarda Angliya tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi. I jahon urushidan so'ng Angliyaning o'ziga xos taraqqiyoti. 1918-1924 yillarda Angliyaning ichki va tashqi siyosati. XX asrning 30-yillarida Angliyaning erkin savdo siyosatidan proteksionizm siyosatiga o'tishi. Ottava konferensiyasi va uning qarorlari. II jahon urushi arafasida Angliyaning ichki va tashqi siyosati.

I va II jahon urushi oralig'idagi yillarda Germaniya tarixi tarixshunosligi va manbashunosligi. Germaniyada noyabr inqilobi va uning natijalari. Veymar Respublikasining ichki va tashqi siyosati. 1918-yil kuzidagi Germaniyadagi iqtisodiy-siyosiy va harbiy inqiroz. Maks Badenskiy boshchiligida yangi hukumatning tuzilishi va uning faoliyati. Antanta davlatlari boshchiligida I jahon urushining tugashini haqidagi kelishuv. (Kompen yarash bitimi). Kildagi voqea va Germaniyada inqilobning boshlanishi. Sovetlar I Umumgerman sezdi va uning natijalari. 1919 yil yanvardagi aksilinqilobiy harakatlar va ularning natijasi. Milliy Majlisda saylov va uning yakunlari. Jahon iqtisodiy inqirozi va uning Germaniyaga ta'siri. Bryuni hukumatining qaror topishi, uning ichki va tashqi siyosati. 1932 yildagi parlament va prezident saylovlari va uning respublika inqiroziga ta'siri.

Natsistlarning hokimiyatga kelishi. Fashizm va uning mohiyati. Fashizm siyosiy tuzumining shakllanishi. Fashizmning iqtisodiy sistemasi. Germaniya fashizmining tashqi siyosati.

I jahon urushidan so'ng Fransiyaning iqtisodiy taraqqiyoti. Versal-Vashington sistemasining vujudga kelishi va unda Fransiyaning tutgan o'rni. 1924-1929 yillarda Fransiya. Radikallar va sotsialistlar partiyalaridan tuzilgan «so'l blok» hukumatining faoliyati. Fransiyada fashistik tashkilotlarning paydo bo'lishi va ularning faollashuvi. 1934 yil fevral voqealari. Fashizmga qarshi kurashda xalq frontining vujudga kelishi, xalq frontining dasturi. 1936 yildagi saylov va uning natijasi. II jahon urushi arafasida Fransiya va xalq frontining tarqab ketishi.

Urushdan keyingi iqtisodiy-siyosiy inqiroz yillarida Italiya. Italiyada fashizmning paydo bo'lishi va hokimiyat tepasiga kelishi sabablari. Italiyada totalitar tuzumning o'rnatilishi. II jahon urushi arafasida Italiya.

Iqtisodiy va siyosiy inqiroz yillarida AQSh (1918-1921 yy.). Parij konferensiyasida AQSh-ning ishtiroki. Vashington sistemasi. 1928 yilgi Prezident saylovlari va G.Guvernning (1929-1932) Prezidentligi. 1932 yil Prezident saylovlarida demokratlar g'alabasi va F.D.Ruzveltning "Yangicha siyosati" mohiyati. Ikkinchi jahon urushi arafasida AQSh.

Rossiyada 1917-yilgi fevraldagi davlat to'ntarishi. Qo'sh hokimiyatchilikning vujudga kelishi. 1917-yilgi oktyabr inqilobi. Fuqarolar urushi va chet el intervensiyasi. SSSRning tashkil topishi. II jahon urushi arafasida Sovet davlatining tashqi siyosati. SSJI 1918-1939 yillarda. Sovet imperiyasining shakllanishi, totalitar tuzumning vujudga kelishi. Stalin diktaturasi. Sovet davlatining tashqi siyosati.

II jahon urushi arafasida xalqaro munosabatlar. Myunxen kelishuvi.

II jahon urushining tarixshunoslikda yoritilishi. II jahon urushining kelib chiqish sabablari va uning davrlari. Fashistlar Germaniyasining Polshaga hujumi va ikkinchi jahon urushining boshlanishi. G'arbiy frontdagi «G'alati urush». Yevropadagi harbiy harakatlar. Germaniya fashizmining Sovet Ittifoqiga hujumi. AQShning ikkinchi jahon urushiga kirishi. Ikkinchi frontning ochilishi. Moskva-Tehron-Qrim konferensiyalari. Fashistlar Germaniyasining tor-mor qilishini. BMTning tuzilishi. Berlin konferensiyasi. Yaponiyaning tor-mor etilishi va II jahon urushining yakuni. «Sovuq urush»: mohiyati va oqibatlari.

II jahon urushidan so'ng Germaniyada vujudga kelgan g'arbiy va sharqiy zonalar. 1950 yilda GFRning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti. 1969 yilgi saylovlar va V.Brant boshchiligidagi GSDPning hokimiyat tepasiga kelishi. G.Kol hukumatining ichki va tashqi siyosati. 1989 yildagi Sharqiy Yevropa mamlakatlaridagi tanazzul va Germaniyaning birlashuvi. XX asr oxiri XXI asr boshlarida Germaniya.

II jahon urushidan so'ng AQSh. G.Trumenning ichki va tashqi siyosati. 1952 yildagi prezident saylovlari va respublikachi D.Eyzenxauerning g'alabasi. 1962 yildagi Karib inqirozi va Sovet-Amerika munosabatlari. 1968 yil prezident saylovlarida R.Niksonning g'alabasi. R.Reygan va J.Bush prezidentlik yillarida Sovet-Amerika munosabatlari. XX asr oxiri XXI asr boshlarida AQSh.

Fransiyada Sharl de Goll boshchiligidagi Muvaqqat hukumatining faoliyati. Fransiyada To'rtinchi respublikaning ta'sis etilishi va uning ichki va tashqi siyosati. To'rtinchi respublikaning qulashi va Beshinchi respublikaning o'rnatilishi. Sharl de Gollning (1958-1968) ichki va tashqi siyosati. Prezident Valeri Jiskar d'Esten davrida Fransiya. 1988 yilgi prezident saylovlari. F.Mitteranning ichki va tashqi siyosati. XX asr oxiri XXI asr boshlarida Fransiya.

II jahon urushidan so'ng Angliya. XX asrning 50-60 yillarda Angliya ichki va tashqi siyosati. 1978 yildagi saylovlarda konservatorlarning hokimiyat tepasiga kelishi. M.Tetcherning ichki va tashqi siyosati. XX asr oxiri XXI asr boshlarida Angliya.

II jahon urushidan so'ng Italiya. 1946 yil 2 iyundagi davlat tuzumi to'g'risidagi referendum, Italiya respublikasining ta'sis etilishi. 1950-1960 yillardagi Italiyaning iqtisodiy-siyosiy taraqqiyoti. XX asr oxiri XXI asr boshlarida Italiya.

Lotin Amerikasi davlatlarining Yevropa va AQSh tasiridan qutilishga intilish. Meksika, Braziliya, Argentina, Venesuela kabi davlatlarning dunyodagi mavqeining ortib borishi. Lotin Amerikasi davlatlarida amalga oshirilgan davlat to'ntarishlari, harbiylar boshqaruvining shakllanishi va demokratiyaga o'tishning og'ir yo'li.

Osiyo mamlakatlari eng yangi zamon davrida. 1946-1949 yillardagi xalq ozodlik urushi va Xitoydagi xalq inqilobining g'alabasi. Xitoyda «Katta sakrash», «Xalq kommunasi», «Madaniy inqilob». 1979-1996 yillarda Xitoy Xalq Respublikasi. XX asr oxiri XXI asr boshlarida Xitoy.

II jahon urushidan keyin Yaponiyaning siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli. XX asr so'nggi choragida Yaponiya.

1917-1919-yillarda Yaponiyada inqilobiy harakatlarning o'sishi «Guruch g'alayonlari». Uzoq Sharqda sovetlarga qarshi intervensiyada Yaponiyaning ishtiroki. Yaponiya Parij va Vashington konferensiyalarida. XX asr 20 yillarida Yaponiyaning tashqi siyosati. Yaponiya 1929-1933 yillardagi jahon iqtisodiy inqirozi sharoitida. Yaponiya hukmron doiralarida tashqi siyosat masalalari bo'yicha siyosiy kurashlarning avj olishi. Yaponiyaning yangi urushga tayyorgarligi. 1936 yildagi «Antikomintern pakti». Ikkinchi jahon urushining Yaponiya uchun oqibatlari. AQShning Nagasaki va Xirosimaga bomba tashlashi. Yaponiyadagi ijtimoiy - iqtisodiy va siyosiy islohotlar. Iqtisodiyotdagi "Yapon mo'jizasi". XX asr oxirida yaponiyada ichki siyosiy inqiroz. Yaponiyaning xalqaro munosabatlarda tutgan o'rni.

Koreya urushining boshlanishi va uning dunyo siyosatiga tasiri. Birinchi va ikkinchi respublika davrida Koreya. Uchinchi, to'rtinchi va beshinchi respublikalar davrida Koreya. XX asrning 70-80 yillarida Janubiy Koreyaning taraqqiyotidagi katta o'zgarishlar. Shimoliy Koreyaning militarlashib borishi, yangi asr boshlarida Koreya yarim orolidagi vaziyat.

Ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda Turkiya. Ikkinchi respublika. Siyosiy erkinlik davri (1960-1980 –yillar). Uchinchi respublika. Iqtisodiy erkinlikka o'tish. Turkiya tashqi siyosati. Mosiddiq hukumati va harbiy to'ntarish.

1960-70 yillar islohotlari. “Oq inqilob” va uning yakunlari. 1979 yil inqilobi va Islom respublikasining o‘rnatilishi. Eronning tashqi siyosati. Ikkinchi jahon urushi yillari davrida Afg‘oniston. M.Dovud respublikasi. Avtoritarizmga qaytish. Aprel inqilobi. AXDP hokimyat tepasida. AXDP rejimining emirilishi va uning qulashi. Ikkinchi jahon urushidan so‘ng arab mamlakatlarining siyosiy ahvoli. Arab – Isroil urushlari. Arab davlatlari ligasi va uning Yaqin Sharq muammosiga munosabati. “Sovuq urush” yillarida Falastin muammosi.

1947 yil Hindiston ittifoqi va Pokistonning tashkil topishi. Mustaqillik qo‘lga kiritgandan keyin davrda Hindiston. J.Neruning ichki va tashqi siyosati. Hozirgi davrda Hindiston taraqqiyoti.

“MANBASHUNOSLIK” fani bo‘yicha

Qo‘lyozma asarlar tarixi va ularning hududiy qamrovi. Arab tilidagi yozma meros va uning tarqalishi. Qo‘lyozmalarning jahon bo‘ylab tarqalish sabablari. Sharq qo‘lyozmalarining turli mamlakatlardagi miqdoriy ko‘rsatkichi. Qo‘lyozmalar xazinalari: Misr, Eron, Buyuk Britaniya, Germaniya, Turkiya, Rossiya, O‘zbekiston. Sharq qo‘lyozmalarini tavsiflash va kataloglar chop etilishi tarixi. O‘zbekiston Fanlar Akademiyasi Sharqshunoslik instituti faoliyati. Institutda saqlanayotgan Sharq qo‘lyozmalari haqida umumiy ma’lumotlar, institutda faoliyat olib borgan hamda hozirda tadqiqot olib borayotgan sharqshunos olimlar. O‘zbekiston Milliy universitetida saqlanayotgan qo‘lyozmalar.

O‘rta Osiyo tarixi IX-XV asrlarda yozilgan arab tilidagi qator yozma manbalarda aks etgan. Jumladan: al-Madoiniy “Axbor al-xulafu”, al-Ya‘qubiy “Kitob al-buldon”, Balazuriy “Kitob futuh al-buldon”, Tabariy “Tarix ar-rusul va-l-muluk”, Ibn Fazlon “Risola”, al-Mas‘udiy “Muruj az-zahab”, Utbiy “Tarixi Yaminiy”, Abu Abdulloh al-Xorazmiy “Mafotih al-ulum”, Abu Rayhon Beruniy “Osor al-boqiya”, Mahmud Koshg‘ariy “Devonu lug‘at at-turk”, Sam‘oniy “Kitob al-ansob”, Ibn al-Asir “Al-Komil fi-t-tarix”, Yoqut Hamaviy “Mu‘jam al-buldon”, Muhammad Nasaviy “Sirat as-sulton Jaloliddin”, Jamol Qarshiy “Mulhaqat as-suroh”. O‘rta Osiyo IX-XV asrlar tarixiga oid forsiy yozma manbalar: Narshaxiy “Buxoro tarixi”, “Hudud ul-olam”, Nizomulmulk “Siyosatnoma”, Nizomi Aruzi Samarqandiy “Chor maqola”, Gardiziy “Zayn ul-axbor”, Abulfazl Bayhaqiy “Tarixi Mas‘udiy”, Avfiy “Javomi’ al-hikoyot”, Juvayniy “Tarixi jahongushoy”, “Ansob us-salotin va tavorix ul-xavoqin”, “Kitob al-Qand fi ma‘rifat ulamo-i Samarqand”, “Firdavs ul-iqbol” tarixiy asarlari haqida ma’lumotlar.

Temuriylar davri tarixiga oid yozma manbalarning xususiyati. Rashidaddin «Jome’ at-tavorix», Hamdalloh Qazviniiy «Tarixi guzida». Temuriylar saltanati tarixiga oid forsiy tarixiy yozma manbalar: Nizomiddiy Shomiiy «Zafarnoma», Muiniddin Natanziiy «Muntaxab at-tavorix», Sharafiddin Ali Yazdiy «Zafarnoma», Abdurazzoq Samarqandiy «Matla as-sa‘dayn», Mirxond «Ravzat as-safo» va boshqa asarlardagi tarixiy ma’lumotlar.

O‘rta Osiyoning XVI-XVII asrlar tarixiga oid fors-tojik tilidagi manbalar. Bu davrdagi Mulla Shodiiyning «Fathnoma», Fazlulloh ibn Ruzbexonning

«Mehmonnoma Buxoro», Xondamirning «Habib as-siyar», Zayniddin Vosifiy «Badoe' ul-vaqoe'», Mirzo Muhammad Haydar «Tarixi Rashidiy», Hofiz Tanish Buxoriy «Abdullanoma», Mahmud ibn Valiy «Bahr ul-asror», Xoja Samandar Termiziy «Dastur al-muluk», Muhammad Yusuf Munshiy «Tarixi Muqimxoniy», Mir Muhammad Amin Buxoriy «Ubaydullanoma», Abdurrahmon Davlat «Tarixi Abulfayzxon» va o'zbek tilidagi «Tavorixi guzida» («Nusratnoma»), Muhammad Solih «Shayboniynoma», Zahiriddin Bobur «Boburnoma» kabi asarlarning tarixiy manbaviy ahamiyati.

Bu davrdagi manbalarga Mir Muhammad Salim «Silsilat as-salotin», Muhammad Vafo Karminagiy «Tuhfai xoniy», Mir Olim Buxoriy «Fathnomayi sultoniy», Axmad Donish «Navodir al-vaqoe'», Abduazim Somiy «Tarixi salotini mang'itiya», Mirzo Salimbek «Tarixi Salimiy», Muhammad Solih «Tarixi jadidayi Toshkand», Niyoz Muhammad Xo'qandiyning «Tarixi Shohruxiy» asarlarining o'rganilishi va tarixiy manbaviy ahamiyati.

Mazkur asrlar tarixiga oid eski o'zbek tilidagi yozma manbalarga esa, muallifi noma'lum Abulg'ozzi Bahodurxon «Shajarayi tarokima», «Shajarayi turk va mo'g'ul», Munis va Ogahiy «Firdavs ul-iqbol» va Mirzo Olim Toshkandiyning «Ansob as-salotin» asarlari manba sifatida.

O'rta Osiyo haqida XVII asrgacha yozilgan Yevropa tillaridagi yozma ma'lumotlar sayyoh va elchilarning kundaliklari. Marko Polo, Rui Gonsales de Klavixo va Antonio Jenkinson kundaliklari. Shuningdek, XVII-XVIII asrlar rus va yevropa tillaridagi manbalarda O'rta Osiyo tavsifi I.D.Xoxlovning ma'lumotlarida («Kniga Bolshomu cherteju»); B.A.Pazuxin va S.I. Pazuxin ma'lumotlarida; Florio Benevini axborotida; V.N.Tatishev «Leksikon geograficheskoy i politicheskoy»; D.Gladishev va Muravin ma'lumotlarida; F.Yefremov safarnomasi, T.Burnashevning O'rta Osiyoga safari xotiralari; F.Nazarov safarnomasi; N.Muravev ma'lumotlari; Ye.K. Meyendorf safarnomalarida O'rta Osiyo tarixiga oid ma'lumotlar.

O'rta Osiyo tarixiga oid rossiya sharqshunoslari tadqiqotlari. «Turkiston arxeolog havaskorlari to'garagi», «Kesh arxeologik-topografik ekspeditsiya»si kabi ilmiy jamolar tomonidan muntazam nashr etilgan to'plamlar va maqolalar. XIX asr ikkinchi yarmida Rossiya tomonidan istilo qilinishi, Turkiston general-gubernatorligining tashkil etilishi tarixi.

Turkiston general-gubernatorligi kanselyariyasi materiallari O'rta Osiyo tarixiga oid manba. Turkistonni o'rgangan rus olimlarining asarlari, Turkiston arxeologiya havaskorlari to'garagi materiallari tarixiy manba sifatida. Shuningdek, XIX asr ikkinchi yarmi va XX asr boshlaridagi Turkistonga oid statistik ma'lumotlar, arxiv materiallar va davriy matbuot («Turkestanskije vedomosti», «Turkestanskiy vestnik» va b.) xabarlarining tarixiy manbaviy ahamiyati.

Rossiyadagi fevral inqilobi va Turkistondagi siyosiy jarayonlarni aks ettiruvchi materiallar, Oktyabr voqealaridan keyin Turkistonda Sho'rolar hukumati tashkil topishi va yangi davlat tarixi bilan bog'liq manbalar, Sovet hokimiyatining dekretlari, Sovetlar s'ezdlarining qarorlari, partiya tashkilotlarining hujjatlari manba sifatida. Turkistonda muxtoriyatchilik va istiqloqlilik harakati tarixiga oid

hujjatlar tarixiy ahamiyati. O'rta Osiyoda milliy chegaralanish siyosati tarixiga oid hujjatlar, O'zbekistonning 1925-1941 yillardagi tarixini yorituvchi manbalar; qatag'onlar tarixi aks etgan hujjatlar, 1941-1945 yillar urushi tarixiga oid materiallar, O'zbekistonning 1945-1991 yillardagi tarixiga oid statistik to'plamlar va ish yuritish hujjatlarining tarixiy ahamiyati.

Mustaqil O'zbekiston davlatining tashkil topishiga oid tarixiy materiallar. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti devoni nashrlari, O'zbekiston Oliy Majlis hujjatlari muhim tarixiy manba. Mustaqillik davri turli hujjatlari, statistik ma'lumotlar, nashr materiallari, matbuot materiallari va boshqa ma'lumotlar tarixiy manba sifatida. Tarixiy manbalarni o'rganish yuzasidan hukumat rasmiy hujjatlari. Tarixiy manbalarni to'plash va saqlash muammolari.

“TARIXSHUNOSLIK” fani bo'yicha

Tarix fanining vujudga kelishi va o'tmishni o'rganishdagi dastlabki malakalar. Tarix fanining tarkibiy qismlari. «Tarixshunoslik» atamasi. Tarixshunoslikning ob'ekti, predmeti va vazifasi. Tarixshunoslikning rivojlanish bosqichlari.

Tarixshunoslikda tadqiqotlarning tahlil qilish usullari. Qiyosiy tarixiy usul. Aniq tahliliy usul. Mantiqiy tahliliy usul. Xronologik usul. Davriylashtirish usuli. Retrospektiv tahlil. Tadqiqotlarda mavzuning o'rganilish darajasini tadqiq qilish. Tadqiqotlarni davrlashtirish.

XX asrning 90-yillarida O'zbekiston tarixshunoslik fani rivojida yangi davrning boshlanishi. Nazariy-metodologik masalalarning ishlab chiqilishi. Ilmiy maktablarning shakllanishi. Mustaqillik davridagi o'zgarishlar. Fanlar Akademiyasi Tarix instituti faoliyati.

O'zbekistonning qadimgi davr tarixi tarixshunosligi. O'zbekistonning qadimgi davr tarixining o'ziga xos tomonlari. O'zbekistonning qadimiy tarixiga oid arxeologik tadqiqotlar. Qadimgi numizmatik tadqiqotlarni o'rganish.

Qadimgi epigrafik manbalar (Behistun, Persepol, Naqshi Rostam, Doro I, Ayritom bitiklari)ning o'rganilishi. Avesto, Qadimgi Hind manbalariga doir tadqiqotlar. O'rta Osiyo haqidagi antik davrda yaratilgan asarlarining tadqiq etilishi.

O'rta asrlar tarixnavisligining xalq ijodiyoti, an'analari bilan uzviy bog'liqligi. Arab, fors, yunon va turk tilidagi qo'lyozmalar va ularning tarix fanining rivojlanishidagi o'rni.

O'rta asrlarda yaratilgan asarlarning tarixshunoslik jihatidan tahlili. O'rta asrlarda tarixnavislik maktablari. O'rta asrlarda yaratilgan tarixiy asarlarning o'rganilishi.

XIX asr oxiri - XX asr boshlarida sharqshunoslar tomonidan O'rta asrlar tarixining o'rganilishi.

Tadqiqotlarda Amir Temur shaxsi va uning siyosiy faoliyati masalalarining yoritilishi. XIX asr oxiri - XX asr boshlari, Mustaqillik yillarida Amir Temur va

temuriylar temuriylar davri ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayoti masalalarining yoritilishi. Temuriylar davrida yaratilgan tarixiy asarlarning o'rganilishi. Temurshunos olimlarning ilmiy faoliyati. Xorijiy davlatlarda temuriylar davriga oid tadqiqotlar.

O'rta Osiyoda mahalliy tarixnavislikning shakllanishi va asosiy yo'nalishlari. XVI-XIX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo tarixshunosligining o'ziga xos xususiyatlari. Tarixiy tadqiqotlardagi yondoshuvlar.

XVI-XIX asrning birinchi yarmida Yevropada O'rta Osiyo haqidagi tarixiy geografik tadqiqotlar.

O'rta Osiyo xonliklarining tashkil topishi, ma'muriy hududiy tuzilishi, boshqaruv tizimi, hukmron sulolalar. Xonliklar tarixining asosiy bosqichlari.

Rossiya imperiyasining Qo'qon, Buxoro va Xiva xonliklariga harbiy tajovuzi. Qo'qon xonligining tugatilishi. Buxoro va Xiva xonliklari siyosiy qaramlik davri tarixshunosligi.

Vatan tarixshunosligida O'rta Osiyo xonliklarini o'rganishning asosiy bosqichlari. Tarixiy tadqiqotlarda xonliklar haqidagi bilimlarning aks etishi va ularga sovet mafkurasining ta'siri.

Mustaqillik davri tarixshunosligida xonliklar tarixiga yangicha yondoshuvlar va ularning nazariy-konseptual, metodologik asoslari.

Xorijiy tadqiqotchilar tomonidan O'rta Osiyo xonliklaridagi ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayot masalalarining o'rganilishi.

Sharqshunoslarning O'rta Osiyoning qadimgi va O'rta asrlar tarixi, etnografiyasi, epigrafikasi va numizmatikasiga oid tarixiy asarlari. XIX-XX asrning boshlarida yaratilgan tarixiy-etnografik asarlar.

Sharqshunoslar tomonidan O'rta Osiyo xonliklarining Rossiya imperiyasi tomonidan bosib olinishi masalalarining o'rganilishi. Rossiya imperiyasi mustamlakachiligi davri tarixshunosligi. Davriy matbuotda xonliklar hayotiga oid ma'lumotlar. "Turkestanskiy sbornik" va statistik tadqiqotlarda Buxoro, Xiva, Qo'qon xonliklari haqidagi ma'lumotlar.

Jadidlarining tarix, tarix fani va ta'limi hamda tarixshunoslik haqidagi dunyoqarashlari.

Sovet davri tarixshunosligining o'ziga xos xususiyatlari va nazariy konseptual asoslari.

XX asrning 20-30 yillarda tarix fani. O'zbekistonda ilmiy muassasalar va oliy o'quv yurtlarining tarixchi mutaxassislarni tayyorlashdagi o'rni.

Tarix institutining tashkil etilishi. Tarix fakultetlari va kafedralarining ochilishi O'zbekiston Fanlar Akademiyasining tashkil etilishi.

O'zbekistonda sharqshunoslik. Sharqshunoslarning tarixshunoslikni rivojlantirishga qo'shgan hissasi

O'zbekistonda arxeologiya va etnografiyaga oid tadqiqotlar. Arxeolog va etnograflarning tarix fanining rivojlanishiga qo'shgan hissasi. O'rta Osiyolik allomalarning fan tarixi, madaniyat, O'rta Osiyo xalqlari san'atiga oid qo'lyozma manbalarini, ilmiy merosining o'rganilishi. O'zbekiston tarixining yoritilishi.

O'rta Osiyo xalqlarining xorijiy mamlakatlar bilan tarixiy, siyosiy-iqtisodiy va madaniy munosabatlarining o'rganilishi.

Tarix fanida yangi dunyo qarashlar. Tarixga qiziqishning ortishi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining «O'zbekiston FA Tarix instituti faoliyatini takomillashtirish» haqidagi (1998 yil) qarori.

1996 yilda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat va jamiyat qurilishi akademiyasi huzurida «O'zbekistonning yangi tarixi» markazi tashkil etilishi. Markaz olimlari tomonidan 3 jildli «O'zbekiston tarixi» kitobining nashr etilishi.

Tarix institutining ilmiy faoliyati. Tarixchilar tomonidan davriy, ilmiy, ilmiy-ommabop to'plamlarning nashr etilishi. Ilmiy anjumanlar va ularda o'zbek davlatchiligi tarixi masalalarining yoritilishi. Zamonaviy arxeologiya, etnografiya va manbashunoslikning vazifalari.

Og'zaki tarix. Tarixga bag'ishlangan ilmiy jurnallarning O'zbekiston tarixning yoritishdagi o'rni.

Mustaqillik yillarida O'zbekiston tarixshunoslik fanida yangi davrning boshlanishi. Nazariy-metodologik masalalarning ishlab chiqilishi. Ilmiy maktablarning shakllanishi. O'zbekistonda tarixshunoslik fani va tarix fanidagi metodologiyalar. O'zbekistonda tarixshunoslik tadqiqotlari ko'lami, rivojlanishi. O'rta Osiyo mutafakkirlari, tarixchilari ilmiy merosini o'rganish borasidagi keng qamrovli ilmiy tadqiqotlar. Tarix sohasidagi tadqiqotlarda zamonaviy tarixiy tadqiqot metodologik yondashuvlarning vujudga kelishi.

Mashhur mahalliy tarixchilar ilmiy merosiga yangicha qarashlar. O'zbek davlatchiligi tarixining yangi konsepsiyasining paydo bo'lishi. O'zbek davlatchilik tarixining kompleks ravishda o'rganilishi. O'rta Osiyo tarixining turli davrlarining tarixshunoslik jihatidan yoritilishi. O'zbekistonning eng yangi tarixi metodologik muvofiqlashtiruvchi markazining tashkil etilishi. Zamonaviy tarixshunoslik va istiqboldagi vazifalar.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қатъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз. Т. 1. - Тошкент: Ўзбекистон. 2017.
2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан бирга қурамиз. - Тошкент: Ўзбекистон. 2017.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон маънафатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йилигига бағишланган тантанали маросимидаги маърузаси. - Тошкент: Ўзбекистон. 2017.
4. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. - Тошкент: Ўзбекистон. 2017.
5. Каримов И.А. Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида. – Тошкент: Ўзбекистон, 2011.

6. Каримов И.А. Тарихий хотира ва инсон омили – буюк келажагимиз гаровидир. Халқ сўзи. 2012, 10 май.
7. Каримов И.А. Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. - Тошкент: Ўзбекистон. 2015.
8. Азамат Зиё. Ўзбек давлатчилиги тарихи. Т. «Шарқ», 2001.
9. Муртозаева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. - Т.: Янги аср авлоди, 2005 (лотин алифбосида)
10. Муртозаева Р.Х. ва бошқалар. Ўзбекистон тарихи. Ўқув қўлланма. – Т.: Академия, 2010
11. Эшов Б.Ж. Ўзбекистонда давлат ва маҳаллий бошварув тарихи. Дарслик. –Т.: Янги аср авлоди, 2012
12. Эшов Б., Одилов А. Ўзбекистон тарихи. I жилд. Энг қадимги даврдан XIX аср ўрталаригача. Дарслик. Т.: Янги аср авлоди, 2014
13. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. II жилд. Муаллифлар жамоаси. Т.: Янги аср авлоди, 2015 Ўзбекистон тарихи (1917-1991йй) 2-жилд. Масъул муҳаррир: Қ.Ражабов. Т.: Ўзбекистон 2019
14. Эргашев Қ. Ўзбекистон тарихи. Дарслик. Т.: Шарқ. 2015
15. Ўзбекистоннинг янги тарихи. Биринчи китоб: Туркистон Чор Россияси мустамлакачилиги даврида. Т., «Шарқ». 2000.
16. Ўзбекистоннинг янги тарихи. 2-китоб. Ўзбекистон совет мустамлакачилиги даврида. Т., «Шарқ». 2000.
17. Ўзбекистоннинг янги тарихи. 3-китоб. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Т., «Шарқ», 2000.
18. Шамсутдинов Р.«Ватан тарихи» биринчи, иккинчи ва учинчи китоблар Т.2010
19. Шамсутдинов Р, Мўминов Х. Ўзбекистон тарихи. Ўқув қўлланма. –Т.: «Шарқ» нашриёт матбаа акциядорлик компанияси бош нашриёти, 2013
20. Мустақил Ўзбекистон тарихининг дастлабки саҳифалари. - Тошкент, 2000.
21. Эркаев А. Ўзбекистон йўли. - Тошкент: Маънавият, 2011.
22. Мустақиллик: Изоҳли илмий-оммабоп луғат // М.Абдуллаев ва бошқалар: тўлдирилган учинчи нашр. - Тошкент: Шарқ, 2006.
23. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси. – Тошкент: Маънавият, 2017.
24. Мустақил Ўзбекистон тарихи. Масъул муҳаррир А.Сабилов. - Тошкент: Академия, 2013.
25. Новейшая история Узбекистана. Руководитель проекта и редактор: М.А.Рахимов. - Тошкент: Адабиёт учқунлари, 2018.
26. Авесто. Избранные гимны. Перевод с авестийского и комментарии И.М.Стеблин – Каменского. Душанбе. Адиб, 1990
27. Абу Джафар ат – Табарий. История ат – Табарий. Фан. Т. 1987.
28. Амир Темур Кўрагон. Зафар йўли. Нашрга тайёрловчи А.Аҳмедов. Т. Нур, 1992
29. Аҳмедов Б. Тарихдан сабоқлар. Т.: Ўқитувчи,1994.

30. Геродот. История. Древнегреческий текст и перевод. Л.: Наука, 1972.
31. Гиёсиддин Али. Дневник похода Тимура в Индии. Перевод с персидского, предисловие и примечания А.А.Семёнова. ИВЛ. М., 1958
32. Мулло Олим Махмуд Хожи. Тарихи Туркистон. Қарши: Насаф. 1992
33. Ибн Арабшоҳ. Амир Темур тарихи. Таржимон ва нашрга тайёрловчи. У.Уватов. Т: Меҳнат, 1992
34. Хрестоматия по истории средних веков (Под ред. Н.П.Грацизинского и Д.Сказкина. 3-е изд. М., Наука. 1966.
35. История стран Азии и Африки в средние века. 1-2 ч. Высшая школа, 1988.
36. История средних веков (Под ред. З.В.Удальцовой и С.П.Карпова 1-2 ч.). М., Высшая школа. 1991.
37. Курбангалиева Р.Р. Ўрта асрлар тарихи ўқув қўлланма. Т., Учпедгиз, 1991.
38. История средних веков Под ред. З.В.Удальцовой и С.П.Карпова. 1-2 ч. М., Высшая школа. 1991.
39. Курбангалиева Р.Р. Ўрта асрлар тарихи ўқув методик қўлланма. Т., 1991
40. История средних веков. Под ред. С.П.Карпова. часть II М. МГУ. 2001.
41. История средних веков. Под ред. З.В.Удальцовой. часть 1-2. М. Высшая школа. 1991.
42. Салимов Т. Жаҳон тарихи. Т. “Ўзбекистон”. 2014.
43. Новая история стран Европы и Америки. Первый период / Под ред. Е.Е.Юровской и И.М.Кривогуза. – М., 1998.
44. Новая история стран Европы и Америки. Второй период / Под ред. Е.Е.Юровской и И.М.Кривогуза. – М., 1998.
45. Янги тарих фанидан ўқув услубий мажмуа. Т.2011
46. Эргашев Шухрат. Жаҳон тарихи янги давр XVI-XVIII асрлар. Тошкент «Ўзбекистон». 2014.
47. 2. Эргашев Шухрат. Жаҳон тарихи янги давр XVI-XVIII асрлар 1800-1918. Тошкент «Ўзбекистон». 2015.
48. 3. Хрестоматия по истории Нового времени стран Европы и Америки. сост. Д.В. Кузнецов. В. 2 часть. Благовещенск: Изд-во БГПУ, 2010.
49. 4. Новая история стран Азии и Африки. Под. Ред. А.М.Родригеса. В. 3 т. М., 2010.
50. 5. Новая история стран Европы и Америки. Второй период. Под ред. И.М. Кривогуза и Е.Е. Юровской. М., 1998.
51. 6. Новая история стран Европы и Америки. Под ред. А.М.Родригеса и М.В. Пономарева. В. 3 т. М., 2005.
52. 7. Васильев Л.С. История Востока. В 2 т. М., 1998. Т.1-2.
53. 8. Григорьева И.В. Новая история стран Европы и Америки. Начало 1870-х годов - 1918 г. М. 2001.
54. 9. Орлов А.С. и др. История России (С древнейших времен до наших дней) М., 2000

55. Эргашев. Ш. Жаҳон тарихи. энг янги давр (1918-1945 йиллар).Т., “Ўзбекистон”. 2018.
56. НуриддновЗ.Э. М.Лапасов, Х.Кичкилов Энг янги тарих. Насаф.2010.
57. Зокиров Ш.Ш, Атаджанов Ш.Ш. Осиё ва Африка мамлакатларининг энг янги тарихи. Тошкент. 2012.
58. Кичкилов.Х, Файзуллаева. Энг янги тарих. Тошкент. 2011.
59. История новейшего времени стран Европы и Америки. 1918–1945. – М.: Высшая школа, 1989.
60. Нуридднов.З.Э Зокиров Ш.Ш, Исматуллаев Ф.О. Жаҳон тарихи Энг янги давр тарихи. “Иноватсион Зиё” Тошкент 2019.
61. М. Абдураззокова. XX аср иккинчи ярими Жаҳон тарихи. Маърузалар тўплами. “ Ўзбекистон миллий энскилопедияси” Тошкент: 2000.
62. Трошин Ю.А. История стран Азии и Африки в новейшее время: Курс лекций. Мурманск, 2001.
63. Паномарев В М. История стран Европы и Америки в новейшее время. М.2010

**SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
MAGISTRATURA MUTAXASSISLIKLARIGA KIRISH SINOVLARI
UCHUN MAXSUS FANLARDAN ABITURIYENTLARNING
BILIMLARINI BAHOLASH MEZONI**

Sinov topshirish shakli	TEST - kompyuterda
Test yechish uchun ajratilgan vaqt	120 daqiqa
Test savollari soni	50
Har bir to`g`ri javob uchun ball	2
Maksimal ball	100
O`tish bali	55

